Nr 138.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med anhållan om riksdagens yttrande rörande vissa av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1933 fattade beslut; given Stockholms slott den 16 februari 1934.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed anhålla om riksdagens yttrande angående de i nämnda protokoll omförmälda, av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1933 vid dess sjuttonde sammanträde fattade besluten.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 februari 1934.

Närvarande:

Statsministern Hansson, ministern för utrikes ärendena Sandler, statsråden Undén, Schlyter, Wigforss, Levinson, Vennerström, Leo, Engberg, Ekman, Sköld.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena anmäler statsministern i egenskap av tillförordnad chef för socialdepartementet vissa av den internationella arbetskonferensen vid dess sammanträde år 1933 fattade beslut samt anför:

Inledning.

Fredsfördraget i Versailles av den 28 juni 1919 mellan de allierade och associerade makterna, å ena, samt tyska riket, å andra sidan, vars del I omfattar förbundsakten för nationernas förbund, innehåller i del XIII ett socialpolitiskt reformprogram samt tillika bestämmelser om den institution, internationella arbetsorganisationen, som har till uppgift att förverkliga detta program.

Av berörda bestämmelser framgår bland annat, att organisationens beslutande församling, den internationella arbetskonferensen, har att beträffande förslag, som äro uppförda på dess dagordning, välja mellan två former för godtagande. Antingen skall beslutet resultera i ett förslag till internationell konvention, avsedd att ratificeras av organisationens medlemmar, eller ock skall det utmynna i en rekommendation, avsedd att tagas under övervägande vid lagstiftning eller annorledes, men utan den bindande karaktär som tillkommer en ratificerad konvention.

I fråga om verkställighet av konferensens beslut stadgas, att varje medlem av organisationen skall vara förbunden att inom ett år från avslutandet av ett konferenssammanträde underställa därå antagna rekommendationer och konventionsförslag den eller de myndigheter, till vilkas kompetensområden respektive frågor höra, för deras omgestaltande till lag eller vidtagande av andra åtgärder. Om det till följd av exceptionella omständigheter är omöjligt att fullgöra nyss berörda förpliktelse inom ett år, skall den fullgöras snarast möjligt och under intet förhållande senare än 18 månader från sammanträdets avslutande. Därest en rekommendation ej leder till någon lagstiftningsåtgärd eller annat åtgörande för dess genomförande eller om ett konventionsförslag icke vinner vederbörande myndighets eller myndigheters bifall, skall respektive medlem av organisationen icke vara underkastad någon vidare förpliktelse med hänsyn därtill.

Närmare upplysningar om internationella arbetsorganisationen och dess verksamhet hava lämnats i propositionen nr 361 till 1921 års riksdag. Därutinnan kan även hänvisas till ett genom delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet på Kungl. Maj:ts uppdrag år 1928 utgivet arbete »Internationella arbetsorganisationen. I. Allmän del».

Den internationella arbetsorganisationens sjuttonde sammanträde hölls i Genève under tiden 8—30 juni 1933. Antalet representerade stater utgjorde 49, av vilka 35 sänt fullständiga delegationer, d. v. s. två regeringsombud samt ett ombud från vardera av arbetsgivar- och arbetarsidorna. Sverige deltog i sammanträdet med en fullständig delegation.

Konferensen antog förslag till sju konventioner samt två rekommendationer. Ett av konventionsförslagen avsåg avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer och de sex övriga obligatorisk ålderdomsförsäkring, obligatorisk invaliditets-

försäkring samt obligatorisk dödsfallsförsäkring dels för löntagare i industriella företag, handelsföretag och fria yrken samt för hemarbetare och tjänstefolk dels ock för löntagare i jordbruksföretag. Rekommendationerna gällde avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer samt invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkringens allmänna principer.

Genom delegationens för det internationella socialpolitiska samarbetet försorg utarbetade översättningar av originaltexterna till konferensens beslut torde få såsom bilaga fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende. I fråga om beslutens innehåll får jag, i den mån redogörelse därför ej lämnas i det följande, hänvisa till nämnda bilaga.

Konventionsförslaget och rekommendationen angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer.

Konventionsförslagets bestämmelser.

I konventionsförslaget, som icke äger tillämpning å arbetsförmedling för sjömän, skiljes mellan avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyrå med vinstsyfte, sådan förmedlingsbyrå utan vinstsyfte samt utövare av arbetsförmedling utan ersättning därför. Den förstnämnda kategorien omfattar enskilda personer, sammanslutningar, institutioner, byråer eller andra organisationer, vilka tjäna såsom mellanhand för anskaffande av anställning åt arbetare eller av arbetare åt arbetsgivare i syfte att direkt eller indirekt från någondera erhålla ekonomisk eller annan materiell fördel; dock avses ej här tidningar eller andra publikationer, såvitt de ej uteslutande eller huvudsakligen ha till syfte att vara förmedlare mellan arbetsgivare och arbetare. Såsom avgiftskrävande arbetsförmedling utan vinstsyfte definieras arbetsförmedlingstjänst, som upprättats av sammanslutningar, institutioner, byråer eller andra organisationer, vilka, utan att eftersträva materiell fördel, för förmedlingen av arbetsgivaren eller arbetaren uppbära inträdesavgift, periodiskt bidrag eller annan ersättning. Bestämmelserna i konventionsförslaget rörande arbetsförmedling utan ersättning avse avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer ävensom varje person eller enskild organisation, som regelmässigt utövar arbetsförmedling utan ersättning.

Inom tre år från konventionens ikraftträdande för vederbörande medlemsstat skola avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte vara avskaffade. Under denna tid må nya sådana byråer icke upprättas, och skola redan befintliga byråer stå under uppsikt av vederbörande myndighet samt endast äga uppbära avgifter och ersättning för kostnader enligt en av myndigheten godkänd taxa. Vissa avvikelser härifrån må undantagsvis medgivas av vederbörande myndighet under i konventionen närmare angivna villkor.

Avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer utan vinstsyfte skola innehava tillstånd av vederbörande myndighet och stå under uppsikt av denna. De må icke uppbära ersättning överstigande taxa, vilken skall fastställas av vederbörande myndighet.

Rörande icke avgiftskrävande arbetsförmedling är stadgat i konventionen, att anmälan om sådan verksamhet skall göras till vederbörande myndighet.

Rekommendationens bestämmelser.

Rekommendationen innefattar, såvitt den är av egentlig betydelse för svenska förhållanden, väsentligen en maning till regeringarna att vidtaga åtgärder för att anpassa den offentliga arbetsförmedlingen efter behovet inom yrken, som ofta anlita avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer. Principen om den offentliga arbetsförmedlingens specialisering med hänsyn till särskilda yrken borde tillämpas och ombud för de mera representativa arbetar- och arbetsgivarorganisationerna anmodas medverka i den offentliga arbetsförmedlingen.

Gällande författningsbestämmelser.

Den privata arbetsförmedlingen i Sverige regleras huvudsakligen genom kungörelsen den 5 maj 1916 (nr 163) angående kommissionärer för anskaffande av arbetsanställning. Enligt kungörelsen erfordras tillstånd, om någon yrkesmässigt vill utöva verksamhet såsom kommissionär för att åt tjänare eller andra anskaffa anställning. Tillstånd till sådan verksamhet meddelas av länsstyrelsen i det län, där verksamheten skall utövas. I ansökningen skall lämnas uppgift bland annat om de avgifter, som skola erläggas av den vilken anlitar kommissionären. Vill kommissionär göra ändring beträffande nämnda avgifter skall han göra anmälan därom till länsstyrelsen. Kungörelsen upptager därjämte åtskilliga bestämmelser rörande förmedling av anställning å utrikes ort. — I cirkulärbrev den 31 mars 1922 har Kungl. Maj:t anbefallt samtliga länsstyrelser att återkalla meddelade tillstånd att yrkesmässigt utöva kommissionärsverksamhet för anskaffande av arbetsanställning åt sjömän.

Genom kungörelse den 30 april 1920 (nr 233), ändrad genom kungörelsen nr 49 år 1922, hava bestämmelser meddelats angående godkännande av sjuksköterskebyråer. Dessa hava till uppgift att mot avgift, som fastställts av medicinalstyrelsen, förmedla anställning i sjukvård åt sjuksköterskor, vilka fullständigt genomgått godkänd sjuksköterskeskola, ävensom efter medgivande av medicinalstyrelsen åt andra sjuksköterskor.

Förberedande behandling.

Konventionsförslaget och rekommendationen föregingos, innan de antogos av arbetskonferensen, av den sedvanliga förberedande behandlingen. Frågan behandlades sålunda förberedelsevis på arbetskonferensens nästföregående sammanträde, och internationella arbetsbyrån utsände därefter till de olika regeringarna ett frågeformulär i ämnet. Ändamålet härmed var att genom de svar, som inkommo från regeringarna, erhålla en grundval för utarbetande inom arbetsbyrån av en rapport i frågan ävensom förslag till konvention. Formuläret remitterades här i landet för yttrande till delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet, som inhämtade utlåtanden av socialstyrelsen, landsorganisationen, Stockholms hembiträdesförening, Sveriges husmodersföreningars

riksförbund, Sveriges arbetsgivareförening för hotell och restauranger samt restaurangernas arbetsgivareförening, vilka samtliga uttalade sig för den i vinstsyfte bedrivna arbetsförmedlingens avskaffande, socialstyrelsen och Sveriges husmodersföreningars riksförbund dock med vissa förbehåll.

I sitt svar på den internationella arbetsbyråns formulär anförde svenska regeringen rörande huvudgrunderna för en lagstiftning i ämnet följande:

All arbetsförmedling mot avgift syntes i princip böra vara förbjuden. Emellertid måste det beaktas, att arbetsförmedling, även av ganska omfattande beskaffenhet, utövades av en mångfald olikartade institutioner, såsom fackliga organisationer, föreningar och stiftelser med humanitärt syfte samt undervisnings- och vårdanstalter, av vilka somliga uppbure avgifter för förmedlingen, en verksamhet, som även om kontant ersättning uppbures, i många fall torde få anses samhällsnyttig. Även borde observeras, att såsom avgiftskrävande jämväl kunde anses sådana institutioner, som visserligen ej fordrade särskild avgift för förmedlingen men ändock på ett eller annat sätt, t. ex. i form av medlems-, kurs- eller vårdavgifter, tillgodogjorde sig ersättning för kostnaderna för förmedlingsarbetet.

Med hänsyn härtill syntes det böra tillkomma den nationella lagstiftningen att i den utsträckning, som sociala hänsyn föranledde, bestämma, att förbudet icke omfattade sammanslutningar eller institutioner med fackligt, humanitärt eller liknande syfte, försåvitt betalningen bestämdes så, att ersättningen vore rimlig och i varje fall icke överstege de faktiska utgifterna vid anvisningen.

Avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer utan vinstsyfte borde emellertid inbegripas under statlig kontroll. Härigenom skulle möjliggöras vidgad överblick över arbetsmarknaden och måhända även visst samordnande av berörda verksamhet med den offentliga arbetsförmedlingen.

Den avgiftskrävande arbetsförmedlingen syntes, åtminstone under den närmaste framtiden, icke kunna helt avskaffas, då den offentliga arbetsförmedlingen i regel icke kunde på tillfredsställande sätt handhava förmedling av platser åt mer fåtaliga, högre kvalificerade arbetstagargrupper, enär den därför erforderliga specialiseringen ställde sig alltför dyrbar. Åt den nationella lagstiftningen borde överlämnas att angiva de undantag, som bleve erforderliga. Möjligheten till undantag syntes böra begränsas till sådana arbetsområden, där förmedlingen icke kunnat övertagas av sammanslutningar eller institutioner och där den offentliga arbetsförmedlingen icke kunde tillfredsställande lösa uppgiften.

Yttranden m. m.

Över konventionsförslaget och rekommendationen har utlåtande avgivits av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet, som för utredning i ärendet inhämtat yttrande från socialstyrelsen. Därjämte har Sveriges hotell- och restaurangpersonals förbund inkommit med en framställning i ämnet.

I sitt yttrande uttalar sig *socialstyrelsen* till en början i princip såväl för avskaffande av den affärsmässigt bedrivna arbetsförmedlingen som för statlig kontroll å annan privat arbetsförmedling.

Styrelsen övergår härefter till en granskning av hur tillämpningen av konventionsförslagets bestämmelser skulle verka för olika slag av arbetsförmedling. Såsom en första kategori behandlar styrelsen den affärsmässiga arbetsför-

medlingen. I fråga om kommissionärsverksamheten uttalar styrelsen som sin åsikt, att denna form av arbetsförmedling utan mera avsevärda olägenheter torde kunna avskaffas. Angeläget vore emellertid därvid, att den offentliga arbetsförmedlingens organ gjordes bättre rustade än vad de på vissa håll vore för att kunna på ett tillfredsställande sätt tillgodose de sålunda ökade förmedlingsuppgifterna. Under den i konventionsförslaget stadgade övergångstid, som skulle föregå kommissionärernas avskaffande, borde de ställas under inseende av en central statlig myndighet, förslagsvis socialstyrelsen, som jämväl skulle äga bevilja de undantag från konventionsförslagets bestämmelser, vilka kunde ifrågakomma.

Såsom en andra kategori av enskilda avgiftskrävande arbetsförmedlingsorgan upptager styrelsen allehanda slag av skolor och utbildningsanstalter samt fackorganisationer och kårsammanslutningar, vilka visserligen direkt eller indirekt uppbära avgift för förmedlingen men icke göra det i vinstsyfte. Styrelsen framhåller beträffande dessa förmedlingsorgan önskvärdheten av att skyldighet föreskrives för dem att lämna meddelande om sin verksamhet, varigenom en fullständigare översikt över läget på arbetsmarknaden skulle vinnas.

En tredje kategori av arbetsförmedlingsorgan bildar, enligt socialstyrelsens yttrande, ett betydande antal skolor, andra utbildningsanstalter samt filantropiska föreningar, vilka bedriva förmedlingsverksamhet utan att därför kräva någon ersättning. Styrelsen anser det vara av visst värde, att den centrala statliga arbetsförmedlingsmyndigheten hölles underrättad även om deras förmedlingsverksamhet.

Styrelsen framhåller som sammanfattning av sitt yttrande, att även om konventionen erhållit en väl stel och rigorös avfattning, varigenom tillämpningen säkerligen komme att i det praktiska livets skiftande förhållanden medföra större eller mindre svårigheter, synpunkter kunde anföras som med avgörande styrka syntes styrelsen tala för åtgärder i den genom konventionen avsedda riktningen. Särskilt tvenne skäl vägde därvid tungt. Det ena vore av företrädesvis humanitär natur, nämligen att den arbetssökande alltid skulle äga tillfälle att utan kostnader orientera sig på arbetsmarknaden i syfte att genom arbete vinna sitt uppehälle. Det andra vore av allmänt arbetsmarknadspolitisk innebörd, nämligen önskemålet att genom samlande såvitt möjligt av utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden i en punkt, den offentliga arbetsförmedlingen, ernå en planmässighet på området, vilken måste vara gagnelig för såväl den allmänna arbetsmarknadspolitiken som näringslivet och de arbetssökande. På grund av dessa skäl hade styrelsen ansett sig böra tillstyrka biträdande från svensk sida av konventionen.

Delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet tillstyrker på i stort sett samma grunder som socialstyrelsen anslutning för Sveriges del till konventionen. I samband härmed omnämner delegationen jämväl de lagstiftningsåtgärder, som skulle erfordras för förverkligande av konventionens bestämmelser.

Rekommendationen finner delegationen icke böra föranleda andra åtgärder

än att de däri lämnade anvisningarna rörande offentlig arbetsförmedling beaktades vid avfattandet av lagstiftningen angående denna förmedling.

Den 29 december 1933 uppdrog jag åt socialstyrelsen att inkomma med utredning och förslag rörande de författningsbestämmelser, som kunde bliva erforderliga, därest Sverige anslöte sig till konventionen. Sedan styrelsen den 31 januari 1934 avgivit förslag i ämnet, har förslaget för yttrande utremitterats till vissa centrala myndigheter, samtliga länsstyrelser med flera.

De principer, på vilka förevarande konventionsförslag bygger, synas mig, såvitt nu kan bedömas, vara ägnade att i huvudsak läggas till grund för en lagstiftning i ämnet i Sverige. Av vad jag nyss meddelade rörande det förberedande skick, i vilket spörsmålet om genomförandet av en dylik lag för närvarande befinner sig, framgår emellertid, att definitivt beslut rörande konventionens ratificering icke lämpligen nu kan fattas. Jag förordar således, att med prövningen av ratificeringsfrågan tillsvidare får anstå. *Departementschefen.*

Ifråga om rekommendationen ber jag få erinra om att Kungl. Maj:t i proposition nr 40 till innevarande års riksdag framlagt förslag till lag om offentlig arbetsförmedling, varigenom syftet med rekommendationen i viss mån skulle komma att tillgodoses. Ytterligare åtgärder med anledning av rekommendationen synas mig icke för närvarande erforderliga.

Konventionsförslagen angående ålderdoms-, invaliditets- och dödsfallsförsäkring jämte rekommendationen i samma ämnen.

Jämförelse mellan konventionsförslagen och pensionsförsäkringslagen.

De försäkringssystem, som innefattas i konventionsförslagen, avse i allmänhet löntagare. Enligt lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring är envar svensk man eller kvinna försäkrad till erhållande av pension. Den svenska pensionsförsäkringen omfattar således icke blott löntagare utan även självständigt arbetande personer — såsom hemarbetare och företagare — samt andra.

Pensionens storlek skall enligt konventionsförslagen beräknas med eller utan hänsyn till den tid försäkringen varat och utgå med en bestämd summa, viss procent av den lön, som beaktats i försäkringsavseende, eller en summa, som växlar efter beloppet av erlagda avgifter. Enligt förslagen skola försäkringarna finansieras genom bidrag av såväl den försäkrade som hans arbetsgivare. Dock behöver bidragsplikt för de sistnämnda icke föreskrivas i länder, där försäkringens tillämpningsområde ej är begränsat till löntagare. Till försäkring, som upprättats till förmån för löntagare eller arbetare i allmänhet, skall därjämte lämnas bidrag av allmänna medel. Den svenska pensionsförsäkringen bygger på ett system med obligatoriska pensionsavgifter, å vilka utgår en efter försäkringstekniska grunder beräknad pension. Därjämte utgå av allmänna medel

dels ett tillägg till pensionen för pensionstagare, som äro till arbete varaktigt oförmögna och vilkas årsinkomst ej uppgår till visst belopp, dels ock ett särskilt understöd till vissa andra till arbete varaktigt oförmögna.

Rörande försäkringens administration föreskrives i konventionsförslagen bland annat, att försäkringen skall handhavas av inrättningar, som upprättats av offentlig myndighet och icke fullfölja något vinstsyfte, eller ock av statens försäkringsfonder. Försäkringens handhavande kan dock även anförtros åt inrättningar, som upprättats på initiativ av vederbörande parter och godkänts av offentlig myndighet. Försäkringsinrättningarnas och statens försäkringsfonders tillgångar skola förvaltas avskilda från allmänna medel. I försäkringsinrättningarnas förvaltning skola representanter för de försäkrade, eventuellt också för arbetsgivarna och offentlig myndighet, deltaga. Besvär av försäkrad skola handläggas av specialdomstolar, beträffande vilka vissa bestämmelser äro meddelade. Hos oss handhaves som bekant pensionsförsäkringen av pensionsstyrelsen och de lokala pensionsnämnderna, och pensionsavgifterna inflyta till en fond, som förvaltas enligt av Kungl. Maj:t och riksdagen bestämda grunder. Besvär över pensionsnämnds beslut prövas av pensionsstyrelsen.

I fråga om utlännings rättsliga ställning i försäkringsavseende innehålla konventionsförslagen ganska utförliga bestämmelser. Där stadgas sålunda, att utländska löntagare skola vara underkastade försäkrings- och avgiftsplikt under samma villkor som landets medborgare. Försäkrade utlänningar och deras rättsinnehavare skola lika med landets medborgare äga rätt till prestationer, härrörande från de avgifter, som gottskrivits dem. Vidare skola försäkrade utlänningar och deras rättsinnehavare, om de äro undersåtar i en medlemsstat, som är bunden av konventionerna, vara berättigade till pension, som bekostas av allmänna medel. Den nationella lagstiftningen kan emellertid åt landets medborgare förbehålla rätten till sådana förmåner, som utgå uteslutande till försäkrade, vilka vid försäkringslagens ikraftträdande överskridit viss ålder. Slutligen stadgas, att inskränkningar, som föreskrivits i fall av vistelse utomlands, icke skola äga tillämpning å pensionerade eller deras rättsinnehavare, vilka äro undersåtar i medlemsstat, bunden av konventionerna, och bosatta å sådan stats territorium, i vidare mån än de äga tillämpning å undersåtar i det land, där pensionen förvärvats. Pension av allmänna medel behöver dock icke utbetalas. Den svenska pensionsförsäkringen intager i detta avseende en annan ståndpunkt, i det att densamma från försäkringen utesluter utlänningar.

I fråga om ålderdomspensionen stadgas i de konventionsförslag, som behandla denna försäkringsform, att den ålder vid vilken den försäkrade blir berättigad till sådan pension, skall bestämmas i den nationella lagstiftningen men icke får beträffande försäkring för löntagare överstiga 65 år. Åldersgränsen i den svenska pensionsförsäkringen — som ju dock ej är begränsad till löntagare — är 67 år. Enligt konventionsförslagen rörande invaliditetsförsäkring skall rätt till invaliditetspension i regel inträda, då den försäkrade drabbas av allmän oförmåga till arbete, som sätter honom ur stånd att förskaffa sig någon

avsevärd arbetsförtjänst. Rätt till pension inträder enligt pensionsförsäkringslagen vid varaktig oförmåga till arbete. Sådan oförmåga skall anses vara för handen hos den, som befinnes till följd av ålderdom, kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller lyte vara ur stånd att vidare försörja sig genom sådant arbete, som motsvarar hans krafter och färdigheter.

Dödsfallsförsäkringen, vilken saknar motsvarighet i det svenska försäkringssystemet, skall enligt konventionsförslagen medföra rätt till pension åtminstone för den avlidne försäkrades eller pensionerades icke omgifta änka och efterlevande barn. Rätt till änkepension må förbehållas änkor, vilka överskridit viss ålder eller drabbats av invaliditet, samt begränsas till fall, där äktenskapet varat viss tid och ingåtts, innan den försäkrade eller pensionerade uppnått viss ålder eller blivit invalid. Pension tillkommer jämväl barn, som icke överskridit viss ålder, icke understigande 14 år. Pension efter försäkrad eller pensionerad moder må dock göras beroende av att modern bidragit till barnets underhåll eller att hon vid sin död varit änka. Den nationella lagstiftningen skall angiva de fall, då ett utomäktenskapligt barn skall vara berättigat till pension.

Rekommendationens bestämmelser.

Den i samband med konventionsförslagen beslutade rekommendationen, som har till uppgift att tjäna till ledning vid utbyggnad av en lagstiftning, grundad å konventionernas principer, innehåller dels bestämmelser om försäkringens tillämpningsområde, dels föreskrifter rörande de olika slagen av pensioner, dels bestämmelser om anskaffande av tillgångar till försäkringen, dels ock stadganden rörande försäkringens administration.

Förberedande behandling.

Jämväl ifrågavarande konventionsförslag och rekommendation föregingos, innan de antogos av arbetskonferensen, av den sedvanliga förberedande behandlingen. Det av internationella arbetsbyrån utsända frågeformuläret remitterades för yttrande till delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet, som i sin tur inhämtade yttranden av socialstyrelsen, försäkringsrådet, riksförsäkringsanstalten, pensionsstyrelsen och landsorganisationen. Av de i ärendet hörda ingick allenast pensionsstyrelsen på besvarande av formuläret. För egen del avstyrkte delegationen formulärets besvarande under hänvisning till att den svenska pensionsförsäkringslagen vore föremål för revision.

I sitt svar på frågeformuläret anförde svenska regeringen, att följande allmänna synpunkter torde böra beaktas:

Särskilda konventioner borde upprättas angående ålderdomsförsäkring, invaliditetsförsäkring och dödsfallsförsäkring, varigenom det skulle bliva möjligt för de länder, som ej i ett sammanhang genomförde den ifrågasatta regleringen på området, att successivt biträda respektive konventioner. Konventionerna, som endast borde innehålla principiella bestämmelser, borde läggas så, att såväl ett försäkringssystem som ett system, avseende avgiftsfria pensioner, eller en kombination av dessa båda system godtoges. Därjämte borde konventionerna erhålla den avfattningen, att länder med allmän folkförsäkring kunde biträda desamma, vilket bland annat innebure, att pensionernas storlek icke ovillkor-

ligen skulle sättas i förhållande till arbetslönen. Pensionsförsäkringens tillämpningsområde borde utsträckas jämväl till självständigt arbetande personer.

I svaret å frågeformuläret upptogos därefter vissa särskilda spörsmål till behandling.

Yttranden m. m.

Över konventionsförslagen och rekommendationen har utlåtande avgivits av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet, som för utredning i ärendet inhämtat yttrande från pensionsstyrelsen.

I sitt yttrande upptager *pensionsstyrelsen* till prövning frågan, i vad mån konventionsförslagens innehåll överensstämmer med den svenska lagstiftningen i ämnet. Härvid lämnar styrelsen konventionsförslagen angående dödsfallsförsäkring helt åsido, detta enär den svenska lagstiftningen saknar motsvarighet till ifrågavarande försäkringsform. Styrelsen konstaterar, att den svenska lagstiftningen om pensionsförsäkring, för att ratificering av konventionsförslagen skulle bliva möjlig, icke behövde undergå någon mera väsentlig omarbetning utom i fråga om utlänningars rättsliga ställning i försäkringen. Enligt styrelsens mening skulle en i detta avseende reviderad pensionsförsäkringslag icke ur administrativ synpunkt bereda särskilda svårigheter, därest försäkringsplikten begränsades till sådana utlänningar, som vore i riket mantalsskrivna. Styrelsens yttrande utmynnar i förslag, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om nödig utredning angående de ändringar, som kunde bliva erforderliga i den svenska pensionsförsäkringslagstiftningen för att möjliggöra anslutning från Sveriges sida till konventionsförslagen angående ålderdoms- och invaliditetsförsäkring.

Delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet har förordat ratificering för Sveriges del av konventionsförslagen rörande ålderdoms- och invaliditetsförsäkring samt såsom skäl härför anfört följande:

Oavsett den förpliktelse till deltagande i det internationella socialpolitiska samarbetet, som torde få anses åligga Sverige i egenskap av medlem av internationella arbetsorganisationen, talade till förmån för anslutning från svensk sida det förhållandet, att man därigenom skulle bereda talrika svenska medborgare, som vistades i främmande länder, ett välbehövligt understöd, då de till följd av ålder eller av annan orsak bleve oförmögna att förskaffa sig nödtorftig arbetsförtjänst. Måhända kunde häremot erinras, att den svenska pensionsförsäkringen, som ju icke vore begränsad till löntagare, hade en betydligt vidsträcktare omfattning än ålderdoms- och invaliditetsförsäkringarna i andra länder, vilket skulle leda till att anslutning till konventionerna komme att för Sverige ställa sig ofördelaktig. Emot detta resonemang kunde emellertid anföras, att antalet svenska löntagare i utlandet sannolikt torde överstiga utländska löntagare i Sverige samt att det allmännas ekonomiska medverkan till försäkringen i alldeles övervägande mån torde tagas i anspråk för löntagarna.

Under framhållande av att den svenska pensionsförsäkringslagen för närvarande vore föremål för omarbetning av 1928 års pensionsförsäkringskommitté uttalar delegationen som sin mening, att definitivt beslut angående ratifice-

ringen icke torde kunna fattas, förrän revisionsarbetets resultat förelåge och detta blivit prövat. Delegationen föreslår, att konventionsförslagen överlämnas till pensionsförsäkringskommittén för att tagas under övervägande vid fullgörande av dess uppdrag.

De båda konventionsförslagen angående dödsfallsförsäkring har delegationen ansett icke kunna ifrågakomma till ratificering med hänsyn till avsaknaden av motsvarande svensk lagstiftning. Då konventionerna emellertid hade ett behjärtansvärt syfte, syntes det delegationen med skäl kunna ifrågasättas, om icke vår lagstiftning borde kompletteras uti ifrågavarande avseende.

Vad slutligen angår rekommendationen, har såväl pensionsstyrelsen som delegationen föreslagit, att densamma icke skulle föranleda annan åtgärd än att den överlämnades till 1928 års pensionsförsäkringskommitté.

I anslutning till vad i yttrandena föreslagits hava konventionsförslagen och rekommendationen den 6 december 1933 överlämnats till pensionsförsäkringskommittén.

Departementschefen.

Såsom i ärendet erinrats, är den svenska pensionsförsäkringslagstiftningen för närvarande föremål för revision, och huvudbetänkande i ämnet med förslag rörande den allmänna pensionsförsäkringen lär vara att förvänta inom kort. Med hänsyn härtill torde frågan om den svenska lagstiftningens anpassning efter konventionsförslagen rörande ålderdoms- och invaliditetsförsäkring böra tagas under omprövning vid behandlingen av detta lagstiftningsärende. Framhållas må, att nämnda konventionsförslag i stort sett icke innehålla några med vår nuvarande lag oförenliga principer. Allenast beträffande en punkt, nämligen i fråga om försäkringens begränsning till svenska medborgare, synes skiljaktighet av större betydenhet föreligga mellan vår lag och förslagen. Vad angår konventionsförslagen rörande dödsfallsförsäkring, saknas hos oss motsvarighet härtill, men pensionsförsäkringskommittén har i uppdrag att utreda viss närliggande fråga, nämligen spörsmålet, huruvida utöver vad nu äger rum understöd i en eller annan form kan beredas obemedlade eller mindre bemedlade personer med försörjningsplikt mot minderåriga barn. På grund härav lärer kommitténs förslag i nämnda spörsmål böra avvaktas, innan frågan om ratificering av dessa konventionsförslag kommer under vidare bedömande.

Vad beträffar rekommendationen torde den böra vinna beaktande, i den mån så lämpligen låter sig göra, vid revisionen av pensionsförsäkringslagen och upptagande i svensk lagstiftning av bestämmelser rörande dödsfallsförsäkring.

Under åberopande av vad jag i det föregående anfört får jag hemställa,

att Kungl. Maj:t måtte till riksdagen avlåta proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående omförmälda, av den internationella arbetsorganisationens konferens vid dess sjuttonde sammanträde i Genève år 1933 antagna konventionsförslag och rekommendationer.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Å. Nordwall.

Bilaga.

Översättning.

Förslag till konvention angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1933 till sitt sjuttonde sammanträde samt beslutit antaga vissa förslag angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer, vilken fråga utgör första punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga formen av ett förslag till internationell konvention,

antager denna, den tjugonionde dagen i juni år ettusen niohundra och trettiotre efterföljande förslag till konvention att ratificeras av internationella arbetsorganisationens medlemmar jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

Artikel 1.

1. I denna konvention avser uttrycket »avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyrå»:

a) arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte, d. v. s. varje person, sammanslutning, institution, byrå eller annan organisation, vilken tjänar såsom mellanhand för anskaffande av anställning åt arbetare eller av arbetare åt arbetsgivare och gör detta i syfte att direkt eller indirekt från någondera erhålla ekonomisk eller annan materiell fördel; denna definition avser ej tidningar eller andra publikationer, för såvitt de ej uteslutande eller huvudsakligen ha till syfte att vara förmedlare mellan arbetsgivare och arbetare;

b) arbetsförmedlingsbyråer utan vinstsyfte, d. v. s. arbetsförmedlingsorgan, upprättade av sammanslutningar, institutioner, byråer eller andra organisationer, vilka, utan att eftersträva materiell fördel, för förmedlingen av arbetsgivaren eller arbetaren uppbära inträdesavgift, periodiskt bidrag eller annan ersättning.

2. Denna konvention äger icke tillämpning å arbetsförmedling för sjömän.

Artikel 2.

1. Avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte, vilka avses i moment 1 a) av föregående artikel, skola vara avskaffade inom en tid av tre år, räknat från denna konventions ikraftträdande för medlemmen ifråga.

2. Under den tid, som föregår detta avskaffande,

a) må nya avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte icke upprättas;

b) skola avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte stå under uppsikt av vederbörande myndighet och endast äga uppbära avgifter och ersättning för kostnader enligt en av nämnda myndighet godkänd taxa.

Artikel 3.

1. Avvikelser från bestämmelserna i artikel 2 moment 1 av denna konvention må undantagsvis medgivas av vederbörande myndighet men endast efter hörande av de arbetsgivar- och arbetarorganisationer, som frågan kan angå.

2. Avvikelser, medgivna enligt denna artikel, må endast avse byråer, vilka förmedla arbete åt sådana kategorier av arbetare, som äro noggrant angivna i den nationella lagstiftningen och tillhöra yrken, där arbetsförmedlingen äger rum under särskilda förhållanden av natur att göra avvikelsen berättigad.

3. Upprättande av nya avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer må ej med stöd av denna artikel tillåtas efter utgången av den i artikel 2 stadgade tiden av tre år.

4. Avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyrå, för vilken avvikelse medgivits enligt denna artikel,

a) skall stå under uppsikt av vederbörande myndighet;

b) skall innehava ett för år meddelat tillstånd, som må förnyas efter vederbörande myndighets gottfinnande under en tidrymd ej överstigande tio år;

c) må endast uppbära avgifter och ersättning för kostnader enligt en av vederbörande myndighet godkänd taxa;

d) må icke skaffa anställning åt arbetare utomlands eller därifrån rekrytera arbetare, med mindre dess tillstånd berättigar därtill och verksamheten bedrives enligt en mellan länderna ifråga träffad överenskommelse.

Artikel 4.

Avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer utan vinstsyfte, vilka avses i artikel 1 moment 1 b),

a) skola innehava tillstånd av vederbörande myndighet och stå under uppsikt av densamma;

b) må icke uppbära ersättning överstigande taxa, som skall fastställas av vederbörande myndighet med noggrann hänsyn tagen till havda kostnader;

c) må icke skaffa anställning åt arbetare utomlands eller därifrån rekrytera arbetare, med mindre de erhållit tillstånd därtill av vederbörande myndighet och verksamheten bedrives med tillämpning av en mellan länderna ifråga träffad överenskommelse.

Artikel 5.

Avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer, vilka avses i artikel 1 av denna konvention, ävensom varje person, sammanslutning, institution, byrå eller annan enskild organisation, som regelmässigt utövar arbetsförmedlingsverksamhet, äro skyldiga att, även om de icke uppbära någon ersättning, göra anmälan därom hos vederbörande myndighet med angivande, huruvida arbetsförmedlingen lämnas kostnadsfritt eller mot gottgörelse.

Artikel 6.

Den nationella lagstiftningen skall för varje fall av överträdelse av föregående artiklar eller av bestämmelser, avsedda att bringa dem till verkställighet, stadga lämplig straffpåföljd, i fall av behov innefattande indragning av tillstånd eller medgivande, som avses i denna konvention.

Artikel 7.

De i artikel 408 av Versaillesfördraget och motsvarande artiklar av de övriga fredsfördragen föreskrivna årliga rapporterna skola meddela alla erforderliga upplysningar om avvikelser, som medgivits enligt artikel 3.

Artikel 8.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola, i enlighet med bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen, delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och av honom registreras.

Artikel 9.

Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats hos sekretariatet.

Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer blivit registrerade av generalsekreteraren.

Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader från den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 10.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen registrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem registreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

Artikel 11.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare för registrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats hos sekretariatet.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående stycke nämnda tioårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av tio år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje tioårsperiod.

Artikel 12.

Vid utgången av varje tidrymd av tio år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall internationella arbetsbyråns styrelse förelägga generalkonferensen en redogörelse för tillämpningen av denna konvention och taga under övervägande, huruvida det finnes anledning att uppföra frågan om dess revision helt eller delvis på konferensens dagordning.

Artikel 13.

I fall konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision helt eller delvis av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft, medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, oberoende av vad i artikel 11 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 14.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

Rekommendation angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1933 till sitt sjuttonde sammanträde samt beslutit antaga vissa förslag angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer, vilken fråga utgör första punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga formen av en rekommendation,

antager denna, den tjugonionde dagen i juni år ettusen niohundra trettiotre efterföljande rekommendation att underställas internationella arbetsorganisationens medlemmar för att av dem tagas i övervägande med hänsyn till dess förverkligande genom nationell lagstiftning eller på annat sätt jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

Konferensen,

som antagit ett förslag till konvention angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer, avsett att komplettera bestämmelserna i konventionen och rekommendationen angående arbetslöshet, vilka antagits av konferensen å dess första sammanträde;

som anser det vara önskvärt att genomföra det fullständiga avskaffandet av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte inom kortast möjliga tid;

som anser, att avskaffandet av detta slag av arbetsförmedlingsbyråer för vissa slag av yrken skulle kunna medföra en del svårigheter i länder, där kostnadsfri offentlig arbetsförmedling icke vore i stånd att fullständigt ersätta den avskaffade arbetsförmedlingen;

som anser, att andra faktorer än förmedlingsavgifterna kunna förläna arbetsförmedlingsverksamhet en vinstbetonad karaktär och leda till missbruk,

rekommenderar medlemmarna att taga följande regler och metoder under övervägande:

I.

1. Åtgärder böra vidtagas för att anpassa den kostnadsfria offentliga arbetsförmedlingen efter behovet inom yrken, vilka ofta anlita avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer.

2. Principen om de offentliga arbetsförmedlingsbyråernas specialisering med hänsyn till särskilda yrken bör tillämpas, och böra såvitt möjligt personer, som äro förtrogna med vederbörande yrkens kännetecknande drag, bruk och vanor, anställas vid nämnda byråer.

3. Representanter för de mest representativa arbetar- och arbetsgivarorganisationerna inom ifrågakommande yrken böra anmodas att medverka i de offentliga arbetsförmedlingsbyråernas verksamhet.

II.

1. Personer eller företag, som direkt eller indirekt draga någon slags fördel av vissa slag av verksamhet, såsom utskänkning av dryckesvaror eller hotellrörelse, klädmäkleri, pantbelåning eller växelrörelse, böra icke få driva arbetsförmedlingsverksamhet.

2. Arbetsförmedling bör icke få äga rum i lokaler eller i därtill hörande utrymmen eller annex, där något av ovannämnda slag av verksamhet bedrives.

Förslag till konvention angående obligatorisk ålderdomsförsäkring för löntagare i industriella företag, handelsföretag och fria yrken samt för hemarbetare och tjänstefolk.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1933 till sitt sjuttonde sammanträde samt beslutit antaga vissa förslag angående obligatorisk ålderdomsförsäkring, vilken fråga innefattas i andra punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager denna, den tjugunionde dagen i juni år ettusen niohundra trettiotre efterföljande förslag till konvention att ratificeras av internationella arbetsorganisationens medlemmar jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

Artikel 1.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att inrätta eller bibehålla ett system av obligatorisk ålderdomsförsäkring med villkor, som äro minst likvärdiga med dem, vilka angivas i denna konvention.

Artikel 2.

1. Den obligatoriska ålderdomsförsäkringen skall äga tillämpning å arbetare, anställda och lärlingar i industriella företag, handelsföretag och fria yrken samt å hemarbetare och tjänstefolk.

2. Varje medlem må dock i sin nationella lagstiftning stadga de undantag han finner erforderliga beträffande

a) arbetare, vilkas lön överstiger viss gräns, och, för det fall lagstiftningen icke stadgar dylikt allmänt undantag, anställda, vilka utöva yrken, som vanligen betraktas såsom fria;

b) arbetare, som icke erhålla lön i penningar;

c) unga arbetare under viss ålder och arbetare, vilka äro för gamla att erhålla försäkring, då de för första gången bliva löntagare;

d) hemarbetare, vilkas arbetsförhållanden icke äro likartade med löntagares i allmänhet;

e) medlemmar av arbetsgivarens familj;

f) arbetare, vilkas anställning på det hela taget och enligt sin natur är av så kort varaktighet, att de icke komma i tillfälle att uppfylla villkoren för erhållande av prestationer, samt personer, som utföra avlönat arbete allenast tillfälligtvis eller såsom bisyssla;

g) arbetare, som äro invalider, och arbetare, som uppbära invaliditets- eller ålderdomspension;

h) pensionerade tjänstemän, som utföra avlönat arbete, och personer, vilka åtnjuta privat inkomst, i de fall då pensionen eller den privata inkomsten är minst lika stor som den i den nationella lagstiftningen föreskrivna ålderdomspensionen;

i) arbetare, vilka under sina studier giva lektioner eller arbeta mot ersättning i syfte att erhålla en utbildning, som skall sätta dem i stånd att utöva ett mot studierna svarande yrke;

j) tjänstefolk, anställt i hushållet hos arbetsgivare inom jordbruket.

3. Från försäkringsplikten kunna vidare undantagas personer, vilka enligt lag, förordning eller särskild anordning äro eller skola bliva berättigade till ålderdomsunderstöd, som på det hela taget är minst likvärdigt med det, som föreskrives i denna konvention.

4. Denna konvention skall icke äga tillämpning å sjömän eller fiskare, som bedriva fiske till havs.

Artikel 3.

Den nationella lagstiftningen skall under villkor, som den äger bestämma, berättiga förut obligatoriskt försäkrade personer, vilka icke uppnått pensionsåldern, att frivilligt vidmakthålla sin försäkring eller ock bevara sin rätt genom att för sådant ändamål erlägga en periodisk avgift; vad nu stadgats skall dock icke gälla, där dylik rätt automatiskt upprätthålles eller, i fråga om gift kvinna, möjlighet står öppen för hennes make, som icke är underkastad obligatorisk försäkring, att erhålla frivillig försäkring och därigenom tillförsäkra henne ålderdoms- eller änkepension.

Artikel 4.

Den försäkrade skall bliva berättigad till ålderdomspension vid en ålder, som bestämmes i den nationella lagstiftningen men beträffande försäkringssystem för löntagare icke må överstiga sextiofem år.

Artikel 5.

Rätten till pension må göras beroende av en väntetid, som medför erläggande av ett minsta antal avgifter såväl från försäkringens början som under en viss tid omedelbart före riskens förverkligande.

Artikel 6.

1. Försäkrad person, som upphör att vara underkastad försäkringsplikt och icke är berättigad till en prestation, motsvarande de avgifter, vilka gottskrivits honom, bevarar sin på dessa avgifter grundade rätt.

2. Den nationella lagstiftningen må likväl begränsa giltigheten av den på avgifterna grundade rätten till utgången av en tidrymd, som skall räknas från dagen för den obligatoriska försäkringens upphörande och vara antingen växlande eller bestämd.

a) Den växlande tidrymden må icke understiga en tredjedel av det sammanlagda antalet perioder, för vilka avgifter skolat erläggas sedan försäkringens början, med avdrag för de perioder, för vilka avgifter icke blivit erlagda.

b) Den bestämda tidrymden må i intet fall understiga aderton månader, men skall den på avgifterna grundade rätten kunna upphöra vid utgången av nämnda tidrymd, såvida icke ett i den nationella lagstiftningen föreskrivet minsta antal avgifter dessförinnan gottskrivits den försäkrade på grund av obligatorisk eller fortsatt frivillig försäkring.

Artikel 7.

1. Pensionen skall beräknas med eller utan hänsyn till den tid, försäkringen varat, och utgå med en bestämd summa, viss procent av den lön, som beaktats i försäkringsavseende, eller en summa, som växlar efter beloppet av erlagda avgifter.

2. Då pensionen växlar med hänsyn till den tid, försäkringen varat, och pensionsrätten är beroende av viss väntetid, skall pensionen, såvida icke visst minimibelopp är utfäst, inbegripa en bestämd summa eller del, som icke är beroende av den tid, försäkringen varat; då pensionsrätten icke är beroende av viss väntetid, må ett utfäst minimibelopp kunna föreskrivas.

3. Då avgifterna avpassas efter lönen, skall den lön, som legat till grund för beräknandet av avgifterna, även läggas till grund för beräknandet av pensionen, vare sig denna växlar i förhållande till den tid, försäkringen varat, eller icke.

Artikel 8.

1. Rätten till prestationer må kunna helt eller delvis förverkas eller suspenderas, om vederbörande handlat bedrägligt gentemot försäkringsinrättningen.
2. Pensionen må helt eller delvis suspenderas för tid, då vederbörande
   a) innehar anställning, vilken är underkastad försäkringsplikt;
   b) helt underhålles på allmän bekostnad eller
   c) åtnjuter annan periodisk, kontant prestation på grund av lag angående obligatorisk socialförsäkring, pension eller ersättning för olycksfall i arbete eller yrkessjukdom.

Artikel 9.

1. De försäkrade och deras arbetsgivare skola bidraga till anskaffande av försäkringens tillgångar.
2. Den nationella lagstiftningen må från skyldigheten att erlägga avgifter fritaga
   a) lärlingar och unga arbetare under viss ålder;
   b) arbetare, vilka icke erhålla kontant lön eller vilkas lön är mycket låg.
3. Bidragsplikt för arbetsgivarna behöver likväl icke föreskrivas i sådan lagstiftning rörande nationell försäkring, vars tillämpningsområde icke är begränsat till löntagare.
4. Offentlig myndighet skall bidraga till anskaffandet av tillgångar eller prestationer för försäkring, som upprättats till förmån för löntagare i allmänhet eller arbetare.
5. Nationell lagstiftning, som vid tiden för antagandet av denna konvention icke kräver erläggande av avgifter från de försäkrade, må kunna fortfara att icke kräva dylika avgifter.

Artikel 10.

1. Försäkringen skall handhavas av inrättningar, som upprättats av offentlig myndighet och icke fullfölja något vinstsyfte, eller ock av statens försäkringsfonder.
2. Den nationella lagstiftningen må likväl anförtro försäkringens handhavande åt inrättningar, som upprättats på initiativ av vederbörande parter eller deras sammanslutningar och vederbörligen godkänts av offentlig myndighet.
3. Försäkringsinrättningarnas och statens försäkringsfonders tillgångar skola förvaltas avskilda från allmänna medel.
4. Representanter för de försäkrade skola deltaga i förvaltningen av försäkringsinrättningarna under villkor, som bestämmas av den nationella lagstiftningen, vilken jämväl må meddela bestämmelser rörande deltagande av representanter för arbetsgivarna och offentlig myndighet.
5. De självstyrda försäkringsinrättningarna skola stå under administrativ och finansiell kontroll av offentlig myndighet.

Artikel 11.

1. Besvärsrätt skall tillkomma den försäkrade eller hans rättsinnehavare i fall av tvist angående prestationer.
2. Dylika tvister skola prövas av särskilda domstolar, vari sitta domare, till yrket domare eller icke, vilka äro särskilt förtrogna med försäkringens syften och de försäkrades behov eller vid sin sida hava bisittare, utsedda bland de försäkrade och deras arbetsgivare.

3. I fall av tvist rörande försäkringsplikt eller storleken av avgifter skall besvärsrätt tillkomma löntagaren och, där bidrag skall lämnas av arbetsgivaren, jämväl denne.

Artikel 12.

1. Utländska löntagare skola vara underkastade försäkrings- och avgiftsplikt under samma villkor som landets medborgare.

2. Försäkrade utlänningar och deras rättsinnehavare skola under samma villkor som landets medborgare äga rätt till prestationer, härrörande från de avgifter, som gottskrivits dem.

3. Försäkrade utlänningar och deras rättsinnehavare skola, om de äro undersåtar i en medlemsstat, som är bunden av denna konvention och vars lagstiftning följaktligen föreskriver finansiellt bidrag av staten till anskaffandet av tillgångar eller prestationer för försäkringen enligt artikel 9, även vara berättigade till pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, vilka bestridas med allmänna medel.

4. Den nationella lagstiftningen kan emellertid åt landets medborgare förbehålla rätten till pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, vilka bestridas med allmänna medel och uteslutande tillkomma försäkrade, som överskridit viss ålder vid tiden för den obligatoriska försäkringslagstiftningens ikraftträdande.

5. Eventuellt föreskrivna restriktioner i fall av vistelse utomlands skola icke äga tillämpning å pensionerade eller deras rättsinnehavare, vilka äro undersåtar i medlemsstat, bunden av denna konvention, och vilka äro bosatta å dylik medlems territorium, i vidare mån än de äga tillämpning å undersåtar i det land där pensionen förvärvats. Pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, härrörande från allmänna medel, behöva dock icke utbetalas.

Artikel 13.

1. Försäkring för löntagare skall regleras av den lag, som är gällande å löntagarens arbetsställe.

2. Från denna bestämmelse kan för åstadkommande av kontinuitet i försäkringen göras undantag genom överenskommelse mellan vederbörande medlemmar.

Artikel 14.

Varje medlem må meddela särskilda bestämmelser rörande arbetare i gränstrakter, vilka arbetare hava sitt arbetsställe å medlemmens territorium men sitt hemvist utomlands.

Artikel 15.

I länder, vilka icke hava obligatorisk ålderdomsförsäkring vid den tidpunkt, då denna konvention först träder i kraft, skall varje då förefintligt avgiftsfritt pensionssystem anses uppfylla denna konventions fordringar, om det garanterar en individuell rätt till pension under villkor, som angivas i artiklarna 16—22 här nedan.

Artikel 16.

Pension skall tilldelas vid en ålder, som fastställes av den nationella lagstiftningen men icke får överstiga sextiofem år.

Artikel 17.

Rätten till pension må göras beroende av, att sökanden haft hemvist å vederbörande medlems territorium under viss tidrymd närmast före den tidpunkt, då han begär pension. Denna tidrymd, som bestämmes i den nationella lagstiftningen, får icke överstiga tio år.

Artikel 18.

1. Rätt till pension skall tillerkännas varje sökande, vilkens årliga inkomster icke överstiga en gräns, som skall fastställas i den nationella lagstiftningen med vederbörlig hänsyn tagen till levnadskostnadsminimum.

2. Vid beräknandet av vederbörandes inkomster skola undantagas inkomster intill ett belopp, som skall bestämmas av den nationella lagstiftningen.

Artikel 19.

Pensionen skall utgöra ett belopp, som tillsammans med övriga inkomster, utom de undantagna, räcker att täcka åtminstone den pensionerades väsentliga behov.

Artikel 20.

1. Besvärsrätt skall tillkomma sökande i varje tvist om utbekommande av pension eller dennas storlek.

2. Besvären skola prövas av annan myndighet än den, som meddelat beslut i första instans.

Artikel 21.

1. Utlänning, som är medborgare i medlemsstat, bunden av denna konvention, skall äga rätt till pension på samma villkor som landets egna medborgare.

2. Den nationella lagstiftningen må dock göra beviljandet av pension åt utlänning beroende av, att denne haft hemvist å medlemmens territorium under en tid, som högst med fem år överstiger motsvarande för medlemmens medborgare föreskrivna tid.

Artikel 22.

1. Rätten till pension må kunna helt eller delvis förverkas eller suspenderas, om personen ifråga

a) ådömts frihetsstraff för brott;

b) erhållit eller sökt erhålla pension genom bedrägeri;

c) framhärdat i vägran att förtjäna sitt uppehälle genom arbete, som motsvarar hans krafter och förmåga.

2. Pension må helt eller delvis suspenderas under tid, då personen ifråga helt underhålles på allmän bekostnad.

Artikel 23.

Frånsett bestämmelserna i artikel 12 moment 5 har denna konvention icke avseende å vidmakthållandet av rätt till pension i fall av hemvist utomlands.

Artikel 24.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola, i enlighet med bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen, delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och av honom registreras.

Artikel 25.

Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats hos sekretariatet.

Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer blivit registrerade av generalsekreteraren.

Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader från den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 26.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen registrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledas notificera dem registreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

Artikel 27.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare för registrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats hos sekretariatet.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående stycke nämnda tioårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av tio år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje tioårsperiod.

Artikel 28.

Vid utgången av varje tidrymd av tio år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall internationella arbetsbyråns styrelse förelägga generalkonferensen en redogörelse för tillämpningen av denna konvention och taga under övervägande, huruvida det finnes anledning att uppföra frågan om dess revision helt eller delvis på konferensens dagordning.

Artikel 29.

I fall konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision helt eller delvis av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft, medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, oberoende av vad i artikel 27 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 30.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

Förslag till konvention angående obligatorisk ålderdomsförsäkring för löntagare i jordbruksföretag.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1933 till sitt sjuttonde sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående obligatorisk ålderdomsförsäkring, vilken fråga innefattas i andra punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager denna, den tjugonionde dagen i juni år ettusen niohundra trettiotre efterföljande förslag till konvention att ratificeras av internationella arbetsorganisationens medlemmar jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

Artikel 1.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att inrätta eller bibehålla ett system av obligatorisk ålderdomsförsäkring med villkor, som äro minst likvärdiga med dem, vilka angivas i denna konvention.

Artikel 2.

1. Den obligatoriska ålderdomsförsäkringen skall äga tillämpning å arbetare, anställda och lärlingar i jordbruksföretag samt å tjänstefolk, anställt i hushållet hos arbetsgivare inom jordbruket.

2. Varje medlem må dock i sin nationella lagstiftning stadga de undantag han finner erforderliga beträffande

a) arbetare, vilkas lön överstiger viss gräns och, för det fall lagstiftningen icke stadgar dylikt allmänt undantag, anställda, vilka utöva yrken, som vanligen betraktas såsom fria;

b) arbetare, som icke erhålla lön i penningar;

c) unga arbetare under viss ålder och arbetare, vilka äro för gamla att erhålla försäkring, då de för första gången bliva löntagare;

d) hemarbetare, vilkas arbetsförhållanden icke äro likartade med löntagares i allmänhet;

e) medlemmar av arbetsgivarens familj;

f) arbetare, vilkas anställning på det hela taget och enligt sin natur är av så kort varaktighet, att de icke komma i tillfälle att uppfylla villkoren för erhållande av prestationer, samt personer, som utföra avlönat arbete allenast tillfälligtvis eller såsom bisyssla;

g) arbetare, som äro invalider, och arbetare, som uppbära invaliditets- eller ålderdomspension;

h) pensionerade tjänstemän, som utföra avlönat arbete, och personer, vilka åtnjuta privat inkomst, i fall då pensionen eller den privata inkomsten är minst lika stor som den i den nationella lagstiftningen föreskrivna ålderdomspensionen;

i) arbetare, vilka under sina studier giva lektioner eller arbeta mot ersättning i syfte att erhålla en utbildning, som skall sätta dem i stånd att utöva ett mot studierna svarande yrke.

3. Från försäkringsplikten kunna vidare undantagas personer, vilka enligt lag, förordning eller särskild anordning äro eller skola bliva berättigade till ålderdomsunderstöd, som på det hela taget är minst likvärdigt med det, som föreskrives i denna konvention.

Artikel 3.

Den nationella lagstiftningen skall under villkor, som den äger bestämma, berättiga förut obligatoriskt försäkrade personer, vilka icke uppnått pensionsåldern, att frivilligt vidmakthålla sin försäkring eller ock bevara sin rätt

genom att för sådant ändamål erlägga en periodisk avgift; vad nu stadgats skall dock icke gälla, där dylik rätt automatiskt upprätthålles eller, i fråga om gift kvinna, möjlighet står öppen för hennes make, som icke är underkastad obligatorisk försäkring, att erhålla frivillig försäkring och därigenom tillförsäkra henne ålderdoms- eller änkepension.

Artikel 4.

Den försäkrade skall bliva berättigad till ålderdomspension vid en ålder, som bestämmes i den nationella lagstiftningen men beträffande försäkring för löntagare icke må överstiga sextiofem år.

Artikel 5.

Rätten till pension må göras beroende av en väntetid, som medför erläggande av ett minsta antal avgifter såväl från försäkringens början som under en viss tid omedelbart före riskens förverkligande.

Artikel 6.

1. Försäkrad person, som upphör att vara underkastad försäkringsplikt och icke är berättigad till en prestation, motsvarande de avgifter, vilka gottskrivits honom, bevarar sin på dessa avgifter grundade rätt.

2. Den nationella lagstiftningen må likväl begränsa giltigheten av den på avgifterna grundade rätten till utgången av en tidrymd, som skall räknas från dagen för den obligatoriska försäkringens upphörande och vara antingen växlande eller bestämd.

a) Den växlande tidrymden må icke understiga en tredjedel av det sammanlagda antalet perioder, för vilka avgifter skolat erläggas sedan försäkringens början, med avdrag för de perioder, för vilka avgifter icke blivit erlagda.

b) Den bestämda tidrymden må i intet fall understiga aderton månader, men skall den på avgifterna grundade rätten kunna upphöra vid utgången av nämnda tidrymd, såvida icke ett i den nationella lagstiftningen föreskrivet minsta antal avgifter dessförinnan gottskrivits den försäkrade på grund av obligatorisk eller fortsatt frivillig försäkring.

Artikel 7.

1. Pensionen skall beräknas med eller utan hänsyn till den tid, försäkringen varat, och utgå med en bestämd summa, viss procent av den lön, som beaktats i försäkringsavseende, eller en summa, som växlar efter beloppet av erlagda avgifter.

2. Då pensionen växlar med hänsyn till den tid, försäkringen varat, och pensionsrätten är beroende av viss väntetid, skall pensionen, såvida icke visst minimibelopp är utfäst, inbegripa en bestämd summa eller del, som icke är beroende av den tid, försäkringen varat; då pensionsrätten icke är beroende av viss väntetid, må ett utfäst minimibelopp kunna föreskrivas.

3. Då avgifterna avpassas efter lönen, skall den lön, som legat till grund för beräknandet av avgifterna, även läggas till grund för beräknandet av pensionen, vare sig denna växlar i förhållande till den tid, försäkringen varat, eller icke.

Artikel 8.

1. Rätten till prestationer må kunna helt eller delvis förverkas eller suspenderas, om vederbörande handlat bedrägligt gentemot försäkringsinrättningen.

2. Pensionen må helt eller delvis suspenderas för tid, då vederbörande
a) innehar anställning, vilken är underkastad försäkringsplikt;
b) helt underhålles på allmän bekostnad eller
c) åtnjuter annan periodisk, kontant prestation på grund av lag rörande obligatorisk socialförsäkring, pension eller ersättning för olycksfall i arbete eller yrkessjukdom.

Artikel 9.

1. De försäkrade och deras arbetsgivare skola bidraga till anskaffande av försäkringens tillgångar.

2. Den nationella lagstiftningen må från skyldigheten att erlägga avgifter fritaga:
a) lärlingar och unga arbetare under viss ålder;
b) arbetare, vilka icke erhålla kontant lön eller vilkas lön är mycket låg;
c) arbetare i tjänst hos arbetsgivare, vilken betalar avgifterna med en summa, som är oberoende av antalet av honom sysselsatta arbetare.

3. Bidragsplikt för arbetsgivarna behöver likväl icke föreskrivas i sådan lagstiftning rörande nationell försäkring, vars tillämpningsområde icke är begränsat till löntagare.

4. Offentlig myndighet skall bidraga till anskaffande av tillgångar eller prestationer för försäkring, som upprättats till förmån för löntagare i allmänhet eller arbetare.

5. Nationell lagstiftning, som vid tiden för antagandet av denna konvention icke kräver erläggande av avgifter från de försäkrade, må kunna fortfara att icke kräva dylika avgifter.

Artikel 10.

1. Försäkringen skall handhavas av inrättningar, som upprättats av offentlig myndighet och icke fullfölja något vinstsyfte, eller ock av statens försäkringsfonder.

2. Den nationella lagstiftningen må likväl anförtro försäkringens handhavande åt inrättningar, som upprättats på initiativ av vederbörande parter eller deras sammanslutningar och vederbörligen godkänts av offentlig myndighet.

3. Försäkringsinrättningarnas och statens försäkringsfonders tillgångar skola förvaltas avskilda från allmänna medel.

4. Representanter för de försäkrade skola deltaga i förvaltningen av försäkringsinrättningarna under villkor, som bestämmas av den nationella lagstiftningen, vilken jämväl må meddela bestämmelser rörande deltagande av representanter för arbetsgivarna och offentlig myndighet.

5. De självstyrda försäkringsinrättningarna skola stå under administrativ och finansiell kontroll av offentlig myndighet.

Artikel 11.

1. Besvärsrätt skall tillkomma den försäkrade eller hans rättsinnehavare i fall av tvist angående prestationer.

2. Dylika tvister skola prövas av särskilda domstolar, vari sitta domare, till yrket domare eller icke, vilka äro särskilt förtrogna med försäkringens syften och de försäkrades behov eller vid sin sida hava bisittare, utsedda bland de försäkrade och deras arbetsgivare.

3. I fall av tvist rörande försäkringsplikt eller storleken av avgifter skall besvärsrätt tillkomma löntagaren och, där bidrag skall lämnas av arbetsgivaren, jämväl denne.

Artikel 12.

1. Utländska löntagare skola vara underkastade försäkrings- och avgiftsplikt under samma vilkor som landets medborgare.

2. Försäkrade utlänningar och deras rättsinnehavare skola under samma villkor som landets medborgare äga rätt till prestationer, härrörande från de avgifter, som gottskrivits dem.

3. Försäkrade utlänningar och deras rättsinnehavare skola, om de äro undersåtar i en medlemsstat, som är bunden av denna konvention och vars lagstiftning följaktligen föreskriver finansiellt bidrag av staten till anskaffandet av tillgångar eller prestationer för försäkringen enligt artikel 9, även vara berättigade till pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, vilka bestridas med allmänna medel.

4. Den nationella lagstiftningen kan emellertid åt landets medborgare förbehålla rätten till pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, vilka bestridas med allmänna medel och uteslutande tillkomma försäkrade, som överskridit viss ålder vid tiden för den obligatoriska försäkringslagstiftningens ikraftträdande.

5. Eventuellt föreskrivna restriktioner i fall av vistelse utomlands skola icke äga tillämpning å pensionerade eller deras rättsinnehavare, vilka äro undersåtar i medlemsstat, bunden av denna konvention, och vilka äro bosatta å dylik medlems territorium, i vidare mån än de äga tillämpning å undersåtar i det land, där pensionen förvärvats. Pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, härrörande från allmänna medel, behöva dock icke utbetalas.

Artikel 13.

1. Försäkring för löntagare skall regleras av den lag, som är gällande å löntagarens arbetsställe.

2. Från denna bestämmelse kan för åstadkommande av kontinuitet i försäkringen göras undantag genom överenskommelse mellan vederbörande medlemmar.

Artikel 14.

Varje medlem må meddela särskilda bestämmelser rörande arbetare i gränstrakter, vilka arbetare hava sitt arbetsställe å medlemmens territorium men sitt hemvist utomlands.

Artikel 15.

I länder, vilka icke hava obligatorisk ålderdomsförsäkring vid den tidpunkt, då denna konvention först träder i kraft, skall varje då förefintligt avgiftsfritt pensionssystem anses uppfylla denna konventions fordringar, om det garanterar en individuell rätt till pension under vilkor, som angivas i artiklarna 16—22 här nedan.

Artikel 16.

Pension skall tilldelas vid en ålder, som fastställes av den nationella lagstiftningen men icke får överstiga sextiofem år.

Artikel 17.

Rätten till pension må göras beroende av, att sökanden haft hemvist å vederbörande medlems territorium under viss tidrymd närmast före den tidpunkt, då han begär pension. Denna tidrymd, som bestämmes i den nationella lagstiftningen, får icke överstiga tio år.

Artikel 18.

1. Rätt till pension skall tillerkännas varje sökande, vilkens årliga inkomster icke överstiga en gräns, som skall fastställas i den nationella lagstiftningen med vederbörlig hänsyn tagen till levnadskostnadsminimum.

2. Vid beräknandet av vederbörandes inkomster skola undantagas inkomster intill ett belopp, som skall bestämmas av den nationella lagstiftningen.

Artikel 19.

Pensionen skall utgöra ett belopp, som tillsammans med övriga inkomster, utom de undantagna, räcker att täcka åtminstone den pensionerades väsentliga behov.

Artikel 20.

1. Besvärsrätt skall tillkomma sökande i varje tvist om utbekommande av pension eller dennas storlek.

2. Besvären skola prövas av annan myndighet än den, som meddelat beslut i första instans.

Artikel 21.

1. Utlänning, som är medborgare i medlemsstat, bunden av denna konvention, skall äga rätt till pension på samma villkor som landets egna medborgare.

2. Den nationella lagstiftningen må dock göra beviljandet av pension åt utlänning beroende av, att denne haft hemvist å medlemmens territorium under en tid, som högst med fem år överstiger motsvarande för medlemmens medborgare föreskrivna tid.

Artikel 22.

1. Rätten till pension må kunna helt eller delvis förverkas eller suspenderas, om personen ifråga

a) ådömts frihetsstraff för brott;

b) erhållit eller sökt erhålla pension genom bedrägeri;

c) framhärdat i vägran att förtjäna sitt uppehälle genom arbete, som motsvarar hans krafter och förmåga.

2. Pension må helt eller delvis suspenderas under tid, då personen ifråga helt underhålles på allmän bekostnad.

Artikel 23.

Frånsett bestämmelserna i artikel 12 moment 5 har denna konvention icke avseende å vidmakthållandet av rätt till pension i fall av hemvist utomlands.

Artikel 24.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola, i enlighet med bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen, delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och av honom registreras.

Artikel 25.

Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats hos sekretariatet.

Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer blivit registrerade av generalsekreteraren.

Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader från den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 26.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen registrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem registreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

Artikel 27.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare för registrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats hos sekretariatet.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående stycke nämnda tioårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av tio år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje tioårsperiod.

Artikel 28.

Vid utgången av varje tidrymd av tio år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall internationella arbetsbyråns styrelse förelägga generalkonferensen en redogörelse för tillämpningen av denna konvention och taga under övervägande, huruvida det finnes anledning att uppföra frågan om dess revision helt eller delvis på konferensens dagordning.

Artikel 29.

I fall konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision helt eller delvis av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft, medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, oberoende av vad i artikel 27 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 30.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

Förslag till konvention angående obligatorisk invaliditetsförsäkring för löntagare i industriella företag, handelsföretag och fria yrken samt för hemarbetare och tjänstefolk.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1933 till sitt sjuttonde sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående obligatorisk invaliditetsförsäkring, vilken fråga innefattas i andra punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager denna, den tjugonionde dagen i juni år ettusen niohundra trettiotre efterföljande förslag till konvention att ratificeras av internationella arbets-

organisationens medlemmar jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

Artikel 1.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att inrätta eller bibehålla ett system av obligatorisk invaliditetsförsäkring med villkor, som äro minst likvärdiga med dem, vilka angivas i denna konvention.

Artikel 2.

1. Den obligatoriska invaliditetsförsäkringen skall äga tillämpning å arbetare, anställda och lärlingar i industriella företag, handelsföretag och fria yrken samt å hemarbetare och tjänstefolk.

2. Varje medlem må dock i sin nationella lagstiftning stadga de undantag han finner erforderliga beträffande

a) arbetare, vilkas lön överstiger viss gräns och, för det fall lagstiftningen icke stadgar ett dylikt allmänt undantag, anställda, vilka utöva yrken, som vanligen betraktas såsom fria;

b) arbetare, som icke erhålla lön i penningar;

c) unga arbetare under viss ålder och arbetare, vilka äro för gamla att erhålla försäkring, då de för första gången bliva löntagare;

d) hemarbetare, vilkas arbetsförhållanden icke äro likartade med löntagares i allmänhet;

e) medlemmar av arbetsgivarens familj;

f) arbetare, vilkas anställning på det hela taget och enligt sin natur är av så kort varaktighet, att de icke komma i tillfälle att uppfylla villkoren för erhållande av prestationer, samt personer, som utföra avlönat arbete allenast tillfälligtvis eller såsom bisyssla;

g) arbetare, vilka äro invalider, och arbetare, som uppbära invaliditets- eller ålderdomspension;

h) pensionerade tjänstemän, som utföra avlönat arbete, och personer, vilka åtnjuta privatinkomst, i de fall då pensionen eller den privata inkomsten är minst lika stor som den i den nationella lagstiftningen föreskrivna invaliditetspensionen;

i) arbetare, vilka under sina studier giva lektioner eller arbeta mot ersättning i syfte att erhålla en utbildning, som skall sätta dem i stånd att utöva ett mot studierna svarande yrke;

j) tjänstefolk, anställt i hushållet hos arbetsgivare inom jordbruket.

3. Från försäkringsplikten kunna vidare undantagas personer, vilka enligt lag, förordning eller särskild anordning äro eller skola bliva berättigade till invaliditetsunderstöd, som på det hela taget är minst likvärdigt med det, som föreskrives i denna konvention.

4. Denna konvention skall icke äga tillämpning å sjömän eller fiskare, som bedriva fiske till havs.

Artikel 3.

Den nationella lagstiftningen skall under villkor, som den äger bestämma, berättiga förut obligatoriskt försäkrade personer, vilka icke åtnjuta pension, att frivilligt vidmakthålla sin försäkring eller ock bevara sin rätt genom att för sådant ändamål erlägga en periodisk avgift; vad nu stadgats skall dock icke gälla, där dylik rätt automatiskt upprätthålles eller, i fråga om gift kvinna, möjlighet står öppen för hennes make, som icke är underkastad

obligatorisk försäkring, att erhålla frivillig försäkring och därigenom tillförsäkra henne ålderdoms- eller änkepension.

Artikel 4.

1. Den försäkrade skall bliva berättigad till invaliditetspension, då han drabbas av allmän oförmåga till arbete, som sätter honom ur stånd att förskaffa sig någon avsevärd arbetsförtjänst.

2. Emellertid må nationell lagstiftning, som tillförsäkrar de försäkrade läkarbehandling och -vård under hela den tid, invaliditeten varar, samt tillerkänner änkor och barn efter invalider full pension utan förbehåll i fråga om ålder eller invaliditet för änkan, göra beviljandet av invaliditetspension beroende av att den försäkrade är ur stånd att utföra avlönat arbete.

3. För det fall särskilda försäkringssystem inrättats för anställda, skall den försäkrade bliva berättigad till pension, då han drabbas av oförmåga, som sätter honom ur stånd att förskaffa sig någon avsevärd inkomst genom arbete i det yrke, han vanligen utövade, eller i ett liknande yrke.

Artikel 5.

1. Utan hinder av bestämmelserna i artikel 6 må rätten till pension göras beroende av en väntetid, som medför erläggande av ett minsta antal avgifter såväl från försäkringens början som under en viss tid omedelbart före riskens förverkligande.

2. Väntetiden får icke överstiga 60 månader, 250 veckor eller 1,500 dagar, för vilka avgift erlägges.

3. Då väntetiden medför erläggande av visst antal avgifter under loppet av en bestämd tidrymd omedelbart före riskens förverkligande, skola perioder, för vilka ersättning utgått på grund av tillfällig arbetsoförmåga eller arbetslöshet, i den utsträckning och på de villkor, som fastställas i den nationella lagstiftningen, räknas såsom sådana perioder, för vilka avgift blivit erlagd.

Artikel 6.

1. Försäkrad person, som upphör att vara underkastad försäkringsplikt och icke är berättigad till en prestation, motsvarande de avgifter, vilka gottskrivits honom, bevarar sin på dessa avgifter grundade rätt.

2. Den nationella lagstiftningen må likväl begränsa giltigheten av den på avgifterna grundade rätten till utgången av en tidrymd, som skall räknas från dagen för den obligatoriska försäkringens upphörande och vara antingen växlande eller bestämd.

a) Den växlande tidrymden må icke understiga en tredjedel av det sammanlagda antalet perioder, för vilka avgifter skolat erläggas sedan försäkringens början, med avdrag för de perioder, för vilka avgifter icke blivit erlagda.

b) Den bestämda tidrymden må i intet fall understiga aderton månader, men skall den på avgifterna grundade rätten kunna upphöra vid utgången av nämnda tidrymd, såvida icke ett i den nationella lagstiftningen föreskrivet minsta antal avgifter dessförinnan gottskrivits den försäkrade på grund av obligatorisk eller fortsatt frivillig försäkring.

Artikel 7.

1. Pensionen skall beräknas med eller utan hänsyn till den tid, försäkringen varat, och utgå med en bestämd summa, viss procent av den lön, som beaktats i försäkringsavseende, eller en summa, som växlar efter beloppet av erlagda avgifter.

2. Då pensionen växlar med häsyn till den tid, försäkringen varat, och pensionsrätten är beroende av viss väntetid, skall pensionen, såvida ej ett

visst minimibelopp är utfäst, inbegripa en bestämd summa eller del, som icke är beroende av den tid, försäkringen varat.

3. Då avgifterna avpassas efter lönen, skall den lön, som legat till grund för beräknandet av avgifterna, även läggas till grund för beräknandet av pensionen, vare sig denna växlar i förhållande till den tid, försäkringen varat, eller icke.

Artikel 8.

Försäkringsinrättningarna skola under villkor, som bestämmas av den nationella lagstiftningen, vara bemyndigade att låta personer, som på grund av invaliditet uppbära pension eller kunna göra anspråk därpå, komma i åtnjutande av naturaprestationer, avsedda att förebygga, fördröja, lindra eller häva invaliditeten.

Artikel 9.

1. Rätten till prestationer må kunna helt eller delvis förverkas eller suspenderas, om vederbörande

a) förorsakat sin invaliditet genom brottslig handling eller avsiktlig förseelse; eller

b) handlat bedrägligt gentemot försäkringsinrättningen.

2. Pensionen må helt eller delvis suspenderas för tid, då vederbörande

a) helt underhålles på allmän bekostnad eller av en inrättning för socialförsäkring;

b) utan giltig orsak vägrar att iakttaga läkares föreskrifter eller meddelade instruktioner rörande invaliders uppträdande eller med vilja och utan tillstånd undandrager sig försäkringsinrättningens kontroll;

c) åtnjuter annan periodisk, kontant prestation på grund av lag angående obligatorisk socialförsäkring, pension eller ersättning för olycksfall i arbete eller yrkessjukdom; eller

d) fortfarande innehar anställning, underkastad obligatorisk försäkring, eller, i fall av särskilt försäkringssystem för anställda, uppbär gottgörelse, överstigande visst belopp.

Artikel 10.

1. De försäkrade och deras arbetsgivare skola bidraga till anskaffande av försäkringens tillgångar.

2. Den nationella lagstiftningen må från skyldigheten att erlägga avgifter fritaga

a) lärlingar och unga arbetare under viss ålder;

b) arbetare, vilka icke erhålla kontant lön eller vilkas lön är mycket låg.

3. Bidragsplikt för arbetsgivarna behöver likväl icke föreskrivas i sådan lagstiftning rörande nationell försäkring, vars tillämpningsområde icke är begränsat till löntagare.

4. Offentlig myndighet skall bidraga till anskaffandet av tillgångar eller prestationer för försäkring, som upprättats till förmån för löntagare i allmänhet eller arbetare.

5. Nationell lagstiftning, som vid tiden för antagandet av denna konvention icke kräver erläggande av avgifter från de försäkrade, må kunna fortfara att icke kräva dylika avgifter.

Artikel 11.

1. Försäkringen skall handhavas av inrättningar, som upprättats av offentlig myndighet och icke fullfölja något vinstsyfte, eller ock av statens försäkringsfonder.

2. Den nationella lagstiftningen må likväl anförtro försäkringens handhavande åt inrättningar, som upprättats på initiativ av vederbörande parter eller deras sammanslutningar och vederbörligen godkänts av offentlig myndighet.

3. Försäkringsinrättningarnas och statens försäkringsfonders tillgångar skola förvaltas avskilda från allmänna medel.

4. Representanter för de försäkrade skola deltaga i förvaltningen av försäkringsinrättningarna under villkor, som bestämmas av den nationella lagstiftningen, vilken jämväl må meddela bestämmelser rörande deltagande av representanter för arbetsgivarna och offentlig myndighet.

5. De självstyrda försäkringsinrättningarna skola stå under administrativ och finansiell kontroll av offentlig myndighet.

Artikel 12.

1. Besvärsrätt skall tillkomma den försäkrade eller hans rättsinnehavare i fall av tvist angående prestationer.

2. Dylika tvister skola prövas av särskilda domstolar, vari sitta domare, till yrket domare eller icke, vilka äro särskilt förtrogna med försäkringens syften och de försäkrades behov eller vid sin sida hava bisittare, utsedda bland de försäkrade och deras arbetsgivare.

3. I fall av tvist rörande försäkringsplikt eller storleken av avgifter skall besvärsrätt tillkomma löntagaren och, där bidrag skall lämnas av arbetsgivaren, jämväl denne.

Artikel 13.

1. Utländska löntagare skola vara underkastade försäkrings- och avgiftsplikt under samma villkor som landets medborgare.

2. Försäkrade utlänningar och deras rättsinnehavare skola under samma villkor som landets medborgare äga rätt till prestationer, härrörande från de avgifter, som gottskrivits dem.

3. Försäkrade utlänningar och deras rättsinnehavare skola, om de äro undersåtar i en medlemsstat, som är bunden av denna konvention och vars lagstiftning följaktligen föreskriver finansiellt bidrag av staten till anskaffandet av tillgångar eller prestationer för försäkringen enligt artikel 10, även vara berättigade till pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, vilka bestridas med allmänna medel.

4. Den nationella lagstiftningen kan emellertid åt landets medborgare förbehålla rätten till pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, vilka bestridas med allmänna medel och uteslutande tillkomma försäkrade, som överskridit viss ålder vid tiden för den obligatoriska försäkringslagstiftningens ikraftträdande.

5. Eventuellt föreskrivna restriktioner i fall av vistelse utomlands skola icke äga tillämpning å pensionerade eller deras rättsinnehavare, vilka äro undersåtar i medlemsstat, bunden av denna konvention, och vilka äro bosatta å dylik medlems territorium, i vidare mån än de äga tillämpning å undersåtar i det land, där pensionen förvärvats. Pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, härrörande från allmänna medel, behöva dock icke utbetalas.

Artikel 14.

1. Försäkring för löntagare skall regleras av den lag, som är gällande å löntagarens arbetsställe.

2. Från denna bestämmelse kan för åstadkommande av kontinuitet i försäkringen göras undantag genom överenskommelse mellan vederbörande medlemmar.

Artikel 15.

Varje medlem må meddela särskilda bestämmelser rörande arbetare i gränstrakter, vilka arbetare hava sitt arbetsställe å medlemmens territorium men sitt hemvist utomlands.

Artikel 16.

I länder, vilka icke hava obligatorisk invaliditetsförsäkring vid den tidpunkt, då denna konvention först träder i kraft, skall varje då förefintligt avgiftsfritt pensionssystem anses uppfylla denna konventions fordringar, om det garanterar en individuell rätt till pension under villkor, som angivas i artiklarna 17—23 här nedan.

Artikel 17.

Pension skall tilldelas varje person, som drabbas av allmän oförmåga till arbete, vilken sätter honom ur stånd att förskaffa sig någon avsevärd arbetsförtjänst.

Artikel 18.

Rätten till pension må göras beroende av, att sökanden haft hemvist å vederbörande medlems territorium under viss tidrymd närmast före den tidpunkt, då han begär pension. Denna tidrymd, som bestämmes i den nationella lagstiftningen, får icke överstiga fem år.

Artikel 19.

1. Rätt till pension skall tillerkännas varje sökande, vilkens årliga inkomster icke överstiga en gräns, som skall fastställas i den nationella lagstiftningen med vederbörlig hänsyn tagen till levnadskostnadsminimum.

2. Vid beräknandet av vederbörandes inkomster skola undantagas inkomster intill ett belopp, som skall bestämmas av den nationella lagstiftningen.

Artikel 20.

Pensionen skall utgöra ett belopp, som tillsammans med övriga inkomster, utom de undantagna, räcker att täcka åtminstone den pensionerades väsentliga behov.

Artikel 21.

1. Besvärsrätt skall tillkomma sökande i varje tvist om utbekommande av pension eller dennas storlek.

2. Besvären skola prövas av annan myndighet än den, som meddelat beslut i första instans.

Artikel 22.

1. Utlänning, som är medborgare i medlemsstat, bunden av denna konvention, skall äga rätt till pension på samma villkor som landets egna medborgare.

2. Den nationella lagstiftningen må dock göra beviljandet av pension åt utlänning beroende av, att denne haft hemvist å medlemmens territorium under en tid, som högst med fem år överstiger motsvarande för medlemmens medborgare föreskrivna tid.

Artikel 23.

1. Rätten till pension må kunna helt eller delvis förverkas eller suspenderas, om personen ifråga

a) förorsakat sin invaliditet genom brottslig handling eller avsiktlig förseelse;

b) erhållit eller sökt erhålla pension genom bedrägeri;

c) ådömts frihetsstraff för brott;

d) framhärdat i vägran att förtjäna sitt uppehälle genom arbete, som motsvarar hans krafter och förmåga.

2. Pension må helt eller delvis suspenderas under tid, då personen ifråga helt underhålles på allmän bekostnad.

Artikel 24.

Frånsett bestämmelserna i artikel 13 moment 5 har denna konvention icke avseende å vidmakthållandet av rätt till pension i fall av hemvist utomlands.

Artikel 25.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola, i enlighet med bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen, delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och av honom registreras.

Artikel 26.

Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats hos sekretariatet.

Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer blivit registrerade av generalsekreteraren.

Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader från den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 27.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen registrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem registreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

Artikel 28.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare för registrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats hos sekretariatet.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående stycke nämnda tioårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av tio år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje tioårsperiod.

Artikel 29.

Vid utgången av varje tidrymd av tio år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall internationella arbetsbyråns styrelse förelägga generalkonferensen en redogörelse för tillämpningen av denna konvention och taga under övervägande, huruvida det finnes anledning att uppföra frågan om dess revision helt eller delvis på konferensens dagordning.

Artikel 30.

I fall konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision helt eller delvis av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft, medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, oberoende av vad i artikel 28 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 31.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

Förslag till konvention angående obligatorisk invaliditetsförsäkring för löntagare i jordbruksföretag.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1933 till sitt sjuttonde sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående obligatorisk invaliditetförsäkring, vilken fråga innefattas i andra punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager denna, den tjugoniende dagen i juni år ettusen niohundra trettiotre efterföljande förslag till konvention att ratificeras av internationella arbetsorganisationens medlemmar jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

Artikel 1.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att inrätta eller bibehålla ett system av obligatorisk invaliditetsförsäkring med villkor, som äro minst likvärdiga med dem, villka angivas i denna konvention.

Artikel 2.

1. Den obligatoriska invaliditetsförsäkringen skall äga tillämpning å arbetare, anställda och lärlingar i jordbruksföretag samt å tjänstefolk, anställt i hushållet hos arbetsgivare inom jordbruket.

2. Varje medlem må dock i sin nationella lagstiftning stadga de undantag han finner erforderliga beträffande

a) arbetare, vilkas lön överstiger viss gräns och, för det fall lagstiftningen icke stadgar ett dylikt allmänt undantag, anställda, vilka utöva yrken, som vanligen betraktas såsom fria;

b) arbetare, som icke erhålla lön i penningar;

c) unga arbetare under viss ålder och arbetare, vilka äro för gamla att erhålla försäkring, då de för första gången bliva löntagare;

d) hemarbetare, vilkas arbetsförhållanden icke äro likartade med löntagares i allmänhet;

e) medlemmar av arbetsgivarens familj;

f) arbetare, vilkas anställning på det hela taget och enligt sin natur är av så kort varaktighet, att de icke komma i tillfälle att uppfylla villkoren för erhållande av prestationer, samt personer, som utföra avlönat arbete allenast tillfälligtvis eller såsom bisyssla;

g) arbetare, vilka äro invalider, och arbetare, som uppbära invaliditets- eller ålderdomspension;

h) pensionerade tjänstemän, som utföra avlönat arbete, och personer, vilka åtnjuta privat inkomt i de fall, då pensionen eller den privata inkomsten är minst lika stor som den i den nationella lagstiftningen föreskrivna invaliditetspensionen;

i) arbetare, vilka under sina studier giva lektioner eller arbeta mot ersättning i syfte att erhålla en utbildning, som skall sätta dem i stånd att utöva ett mot studierna svarande yrke.

3. Från försäkringsplikten kunna vidare undantagas personer, vilka enligt lag, förordning eller särskild anordning äro eller skola bliva berättigade till invaliditetsunderstöd, som på det hela taget är minst likvärdigt med det, som föreskrives i denna konvention.

Artikel 3.

Den nationella lagstiftningen skall under villkor, som den äger bestämma, berättiga förut obligatoriskt försäkrade personer, vilka icke åtnjuta pension, att frivilligt vidmakthålla sin försäkring eller ock bevara sin rätt genom att för sådant ändamål erlägga en periodisk avgift; vad nu stadgats skall dock icke gälla, där dylik rätt automatiskt upprätthålles eller, i fråga om gift kvinna, möjlighet står öppen för hennes make, som icke är underkastad obligatorisk försäkring, att erhålla frivillig försäkring och därigenom tillförsäkra henne ålderdoms- eller änkepension.

Artikel 4.

1. Den försäkrade skall bliva berättigad till invaliditetspension, då han drabbas av allmän oförmåga till arbete, som sätter honom ur stånd att förskaffa sig någon avsevärd arbetsförtjänst.

2. Emellertid må nationell lagstiftning, som tillförsäkrar de försäkrade läkarbehandling och -vård under hela den tid, invaliditeten varar, samt tillerkänner änkor och barn efter invalider full pension utan förbehåll ifråga om ålder eller invaliditet för änkan, göra beviljandet av invaliditetspension beroende av att den försäkrade är ur stånd att utföra avlönat arbete.

3. För det fall särskilda försäkringssystem inrättats för anställda, skall den försäkrade bliva berättigad till pension, då han drabbas av oförmåga, som sätter honom ur stånd att förskaffa sig någon avsevärd inkomst genom arbete i det yrke, han vanligen utövade, eller i ett liknande yrke.

Artikel 5.

1. Utan hinder av bestämmelserna i artikel 6 må rätten till pension göras beroende av en väntetid, som medför erläggande av ett minsta antal avgifter såväl från försäkringens början som under en viss tid omedelbart före riskens förverkligande.

2. Väntetidens längd får icke överstiga 60 månader, 250 veckor eller 1,500 dagar, för vilka avgift erlägges.

3. Då väntetiden medför erläggande av visst antal avgifter under loppet av en bestämd tidrymd omedelbart före riskens förverkligande, skola perioder, för vilka ersättning utgått på grund av tillfällig arbetsoförmåga eller arbetslöshet, i den utsträckning och på de villkor, som fastställas i den nationella lagstiftningen, räknas såsom sådana perioder, för vilka avgift blivit erlagd.

Artikel 6.

1. Försäkrad person, som upphör att vara underkastad försäkringsplikt och icke är berättigad till en prestation, motsvarande de avgifter, vilka gottskrivits honom, bevarar sin på dessa avgifter grundade rätt.

2. Den nationella lagstiftningen må likväl begränsa giltigheten av den på avgifterna grundade rätten till utgången av en tidrymd, som skall räknas från dagen för den obligatoriska försäkringens upphörande och vara antingen växlande eller bestämd.

a) Den växlande tidrymden må icke understiga en tredjedel av det sammanlagda antalet perioder, för vilka avgifter skolat erläggas sedan försäkringens början, med avdrag för de perioder, för vilka avgifter icke blivit erlagda.

b) Den bestämda tidrymden må i intet fall understiga aderton månader, men skall den på avgifterna grundade rätten kunna upphöra vid utgången av nämnda tidrymd, såvida icke ett i den nationella lagstiftningen föreskrivet minsta antal avgifter dessförinnan gottskrivits den försäkrade på grund av obligatorisk eller fortsatt frivillig försäkring.

Artikel 7.

1. Pensionen skall beräknas med eller utan hänsyn till den tid, försäkringen varat, och utgå med en bestämd summa, viss procent av den lön, som beaktats i försäkringsavseende, eller en summa, som växlar efter beloppet av erlagda avgifter.

2. Då pensionen växlar med hänsyn till den tid, försäkringen varat, och pensionsrätten är beroende av viss väntetid, skall pensionen, såvida ej ett visst minimibelopp är utfäst, inbegripa en bestämd summa eller del, som icke är beroende av den tid, försäkringen varat.

3. Då avgifterna avpassas efter lönen, skall den lön, som legat till grund för beräknandet av avgifterna, även läggas till grund för beräknandet av pensionen, vare sig denna växlar i förhållande till den tid, försäkringen varat, eller icke.

Artikel 8.

Försäkringsinrättningarna skola under villkor, som bestämmas av den nationella lagstiftningen, vara bemyndigade att låta personer, som på grund av invaliditet uppbära pension eller kunna göra anspråk därpå, komma i åtnjutande av naturaprestationer, avsedda att förebygga, fördröja, lindra eller häva invaliditeten.

Artikel 9.

1. Rätten till prestationer må kunna helt eller delvis förverkas eller suspenderas, om vederbörande

a) förorsakat sin invaliditet genom brottslig handling eller avsiktlig förseelse; eller

b) handlat bedrägligt gentemot försäkringsinrättningen.

2. Pensionen må helt eller delvis suspenderas för tid, då vederbörande

a) helt underhålles på allmän bekostnad eller av en inrättning för socialförsäkring;

b) utan giltig orsak vägrar att iakttaga läkares föreskrifter eller meddelade instruktioner rörande invaliders uppträdande eller med vilja och utan tillstånd undandrager sig försäkringsinrättningens kontroll;

c) åtnjuter annan periodisk kontant prestation på grund av lag angående obligatorisk socialförsäkring, pension eller ersättning för olycksfall i arbete eller yrkessjukdom; eller

d) fortfarande innehar anställning, underkastad obligatorisk försäkring, eller, i fall av särskilt försäkringssystem för anställda, uppbär gottgörelse, överstigande visst belopp.

Artikel 10.

1. De försäkrade och deras arbetsgivare skola bidraga till anskaffande av försäkringens tillgångar.

2. Den nationella lagstiftningen må från skyldigheten att erlägga avgifter fritaga

a) lärlingar och unga arbetare under viss ålder;

b) arbetare, vilka icke erhålla kontant lön eller vilkas lön är mycket låg;

c) arbetare i tjänst hos en arbetsgivare, vilken betalar avgifterna med en summa, som är oberoende av antalet av honom sysselsatta arbetare.

3. Bidragsplikt för arbetsgivarna behöver likväl icke föreskrivas i sådan lagstiftning rörande nationell försäkring, vars tillämpningsområde icke är begränsat till löntagare.

4. Offentlig myndighet skall bidraga till anskaffandet av tillgångar eller prestationer för försäkring, som upprättats till förmån för löntagare i allmänhet eller arbetare.

5. Nationell lagstiftning, som vid tiden för antagandet av denna konvention icke kräver erläggande av avgifter från de försäkrade, må kunna fortfara att icke kräva dylika avgifter.

Artikel 11.

1. Försäkringen skall handhavas av inrättningar, som upprättats av offentlig myndighet och icke fullfölja något vinstsyfte, eller ock av statens försäkringsfonder.

2. Den nationella lagstiftningen må likväl anförtro försäkringens handhavande åt inrättningar, som upprättats på initiativ av vederbörande parter eller deras sammanslutningar och vederbörligen godkänts av offentlig myndighet.

3. Försäkringsinrättningarnas och statens försäkringsfonders tillgångar skola förvaltas avskilda från allmänna medel.

4. Representanter för de försäkrade skola deltaga i förvaltningen av försäkringsinrättningarna under villkor, som bestämmas av den nationella lagstiftningen, vilken jämväl må meddela bestämmelser rörande deltagande av representanter för arbetsgivarna och offentlig myndighet.

5. De självstyrda försäkringsinrättningarna skola stå under administrativ och finansiell kontroll av offentlig myndighet.

Artikel 12.

1. Besvärsrätt skall tillkomma den försäkrade eller hans rättsinnehavare i fall av tvist angående prestationer.

2. Dylika tvister skola prövas av särskilda domstolar, vari sitta domare, till yrket domare eller icke, vilka äro särskilt förtrogna med försäkringens syften och de försäkrades behov eller vid sin sida hava bisittare, utsedda bland de försäkrade och deras arbetsgivare.

3. I fall av tvist rörande försäkringsplikt eller storleken av avgifter skall besvärsrätt tillkomma löntagaren och, där bidrag skall lämnas av arbetsgivaren, jämväl denne.

Artikel 13.

1. Utländska löntagare skola vara underkastade försäkrings- och avgiftsplikt under samma villkor som landets medborgare.

2. Försäkrade utlänningar och deras rättsinnehavare skola under samma villkor som landets medborgare äga rätt till prestationer, härrörande från de avgifter, som gottskrivits dem.

3. Försäkrade utlänningar och deras rättsinnehavare skola, om de äro undersåtar i en medlemsstat, som är bunden av denna konvention och vars lagstiftning följaktligen föreskriver finansiellt bidrag av staten till anskaffan-

det av tillgångar eller prestationer för försäkringen enligt artikel 10, även vara berättigade till pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, vilka bestridas med allmänna medel.

4. Den nationella lagstiftningen kan emellertid åt landets medborgare förbehålla rätten till pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, vilka bestridas med allmänna medel och uteslutande tillkomma försäkrade, som överskridit viss ålder vid tiden för den obligatoriska försäkringslagstiftningens ikraftträdande.

5. Eventuellt föreskrivna restriktioner i fall av vistelse utomlands skola icke äga tillämpning å pensionerade eller deras rättsinnehavare, vilka äro undersåtar i medlemsstat, bunden av denna konvention, och vilka äro bosatta å dylik medlems territorium, i vidare mån än de äga tillämpning å undersåtar i det land, där pensionen förvärvats. Pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, härrörande från allmänna medel, behöva dock icke utbetalas.

Artikel 14.

1. Försäkring för löntagare skall regleras av den lag, som är gällande å löntagarens arbetsställe.

2. Från denna bestämmelse kan för åstadkommande av kontinuitet i försäkringen göras undantag genom överenskommelse mellan vederbörande medlemmar.

Artikel 15.

Varje medlem må meddela särskilda bestämmelser rörande arbetare i gränstrakter, vilka arbetare hava sitt arbetsställe å medlemmens territorium men sitt hemvist utomlands.

Artikel 16.

I länder, vilka icke hava obligatorisk invaliditetsförsäkring vid den tidpunkt, då denna konvention först träder i kraft, skall varje då förefintligt avgiftsfritt pensionssystem anses uppfylla denna konventions fordringar, om det garanterar en individuell rätt till pension under villkor, som angivas i artiklarna 17—23 här nedan.

Artikel 17.

Pension skall tilldelas varje person, som drabbas av allmän oförmåga till arbete, vilken sätter honom ur stånd att förskaffa sig någon avsevärd arbetsförtjänst.

Artikel 18.

Rätten till pension må göras beroende av, att sökanden haft hemvist å vederbörande medlems territorium under viss tidrymd närmast före den tidpunkt, då han begär pension. Denna tidrymd, som bestämmes i den nationella lagstiftningen, får icke överstiga fem år.

Artikel 19.

1. Rätt till pension skall tillerkännas varje sökande, vilkens årliga inkomster icke överstiga en gräns, som skall fastställas i den nationella lagstiftningen med vederbörlig hänsyn tagen till levnadskostnadsminimum.

2. Vid beräknandet av vederbörandes inkomster skola undantagas inkomster intill ett belopp, som skall bestämmas av den nationella lagstiftningen.

Artikel 20.

Pensionen skall utgöra ett belopp, som tillsammans med övriga inkomster, utom de undantagna, räcker att täcka åtminstone den pensionerades väsentliga behov.

Artikel 21.

1. Besvärsrätt skall tillkomma sökande i varje tvist om utbekommande av pension eller dennas storlek.

2. Besvären skola prövas av annan myndighet än den, som meddelat beslut i första instans.

Artikel 22.

1. Utlänning, som är medborgare i medlemsstat, bunden av denna konvention, skall äga rätt till pension på samma villkor som landets egna medborgare.

2. Den nationella lagstiftningen må dock göra beviljandet av pension åt utlänning beroende av, att denne haft hemvist å medlemmens territorium under en tid, som högst med fem år överskrider motsvarande för medlemmens medborgare föreskrivna tid.

Artikel 23.

1. Rätten till pension må kunna helt eller delvis förverkas eller suspenderas, om personen ifråga

a) förorsakat sin invaliditet genom brottslig handling eller avsiktlig förseelse;

b) erhållit eller sökt erhålla pension genom bedrägeri;

c) ådömts frihetsstraff för brott;

d) framhärdat i vägran att förtjäna sitt uppehälle genom arbete, som motsvarar hans krafter och förmåga.

2. Pension må helt eller delvis suspenderas under tid, då vederbörande helt underhålles på allmän bekostnad.

Artikel 24.

Frånsett bestämmelserna i artikel 13 moment 5 har denna konvention icke avseende å vidmakthållandet av rätt till pension i fall av hemvist utomlands.

Artikel 25.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola, i enlighet med bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen, delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och av honom registreras.

Artikel 26.

Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats hos sekretariatet.

Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer blivit registrerade av generalsekreteraren.

Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader från den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 27.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen registrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem registreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

Artikel 28.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga den-

samma genom skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare för registrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats hos sekretariatet.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående stycke nämnda tioårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av tio år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje tioårsperiod.

Artikel 29.

Vid utgången av varje tidrymd av tio år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall internationella arbetsbyråns styrelse förelägga generalkonferensen en redogörelse för tillämpningen av denna konvention och taga under övervägande, huruvida det finnes anledning att uppföra frågan om dess revision helt eller delvis på konferensens dagordning.

Artikel 30.

I fall konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision helt eller delvis av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft, medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, oberoende av vad i artikel 28 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 31.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

Förslag till konvention angående obligatorisk dödsfallsförsäkring för löntagare i industriella företag, handelsföretag och fria yrken samt för hemarbetare och tjänstefolk.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1933 till sitt sjuttonde sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående obligatorisk dödsfallsförsäkring, vilken fråga innefattas i andra punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager denna, den tjugoniionde dagen i juni år ettusen niohundra trettiotre efterföljande förslag till konvention att ratificeras av internationella

arbetsorganisationens medlemmar jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

Artikel 1.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att inrätta eller bibehålla ett system av obligatorisk dödsfallsförsäkring med villkor, som äro minst likvärdiga med dem, vilka angivas i denna konvention.

Artikel 2.

1. Den obligatoriska dödsfallsförsäkringen skall äga tillämpning å arbetare, anställda och lärlingar i industriella företag, handelsföretag och fria yrken samt å hemarbetare och tjänstefolk.

2. Varje medlem må dock i sin nationella lagstiftning stadga de undantag han finner erforderliga beträffande

a) arbetare, vilkas lön överstiger viss gräns och, för det fall lagstiftningen icke stadgar ett dylikt allmänt undantag, anställda, vilka utöva yrken, som vanligen betraktas såsom fria;

b) arbetare, som icke erhålla lön i penningar;

c) unga arbetare under viss ålder och arbetare, vilka äro för gamla att erhålla försäkring, då de för första gången bliva löntagare;

d) hemarbetare, vilkas arbetsförhållanden icke äro likartade med löntagares i allmänhet;

e) medlemmar av arbetsgivarens familj;

f) arbetare, vilkas anställning på det hela taget och enligt sin natur är av så kort varaktighet, att de icke komma i tillfälle att uppfylla villkoren för erhållande av prestationer, samt personer, som utföra avlönat arbete allenast tillfälligtvis eller såsom bisyssla;

g) arbetare, som äro invalider, och arbetare, som uppbära invaliditets- eller ålderdomspension;

h) pensionerade tjänstemän, som utföra avlönat arbete, och personer, vilka åtnjuta privat inkomst, i de fall, då pensionen eller den privata inkomsten är minst lika stor som den i den nationella lagstiftningen föreskrivna invaliditetspensionen;

i) arbetare, vilka under sina studier giva lektioner eller arbeta mot ersättning i syfte att erhålla en utbildning, som skall sätta dem i stånd att utöva ett mot studierna svarande yrke;

j) tjänstefolk, anställt i hushållet hos arbetsgivare inom jordbruket.

3. Från försäkringsplikten kunna vidare undantagas personer, vilkas efterlevande enligt lag, förordning eller särskild anordning skola bliva berättigade till förmåner, som på det hela taget äro minst likvärdiga med de förmåner, som föreskrivas i denna konvention.

4. Denna konvention skall icke äga tillämpning å sjömän eller fiskare, som bedriva fiske till havs.

Artikel 3.

Den nationella lagstiftningen skall under villkor, som den äger bestämma, berättiga förut obligatoriskt försäkrade personer, vilka icke åtnjuta pension, att frivilligt vidmakthålla sin försäkring eller ock bevara sin rätt genom att för sådant ändamål erlägga en periodisk avgift; vad nu stadgats skall dock icke gälla, där dylik rätt automatiskt upprätthålles eller, i fråga om gift kvinna, möjlighet står öppen för hennes make, som icke är underkastad obligatorisk försäkring, att erhålla frivillig försäkring och därigenom tillförsäkra henne ålderdoms- eller änkepension.

Artikel 4.

1. Utan hinder av bestämmelserna i artikel 5 må rätten till pension göras beroende av en väntetid, som medför erläggande av ett minsta antal avgifter såväl från försäkringens början som under en viss tid omedelbart före riskens förverkligande.

2. Väntetidens längd får icke överstiga 60 månader, 250 veckor eller 1,500 dagar, för vilka avgift erlägges.

3. Då väntetiden medför erläggande av visst antal avgifter under loppet av en bestämd tidrymd omedelbart före riskens förverkligande, skola perioder, för vilka ersättning utgått på grund av tillfällig arbetsoförmåga eller arbetslöshet, i den utsträckning och på de villkor, som fastställas i den nationella lagstiftningen, räknas såsom sådana perioder, för vilka avgift blivit erlagd.

Artikel 5.

1. Försäkrad person, som upphör att vara underkastad försäkringsplikt och icke är berättigad till en prestation, motsvarande de avgifter, vilka gottskrivits honom, bevarar sin på dessa avgifter grundade rätt.

2. Den nationella lagstiftningen må likväl begränsa giltigheten av den på avgifterna grundade rätten till utgången av en tidrymd, som skall räknas från dagen för den obligatoriska försäkringens upphörande och vara antingen växlande eller bestämd.

a) Den växlande tidrymden må icke understiga en tredjedel av det sammanlagda antalet perioder, för vilka avgifter skolat erläggas sedan försäkringens början, med avdrag för de perioder, för vilka avgifter icke blivit erlagda.

b) Den bestämda tidrymden må i intet fall understiga aderton månader, men skall den på avgifterna grundade rätten kunna upphöra vid utgången av nämnda tidrymd, såvida icke ett i den nationella lagstiftningen föreskrivet minsta antal avgifter dessförinnan gottskrivits den försäkrade på grund av fortsatt frivillig försäkring.

Artikel 6.

Dödsfallsförsäkring skall medföra rätt till pension åtminstone för den avlidne försäkrades eller pensionerades icke omgifta änka och efterlevande barn.

Artikel 7.

1. Rätt till änkepension må förbehållas änkor, vilka överskridit viss ålder eller drabbats av invaliditet.

2. Bestämmelserna i moment 1 skola icke äga tillämpning beträffande särskilda försäkringssystem för anställda.

3. Rätt till änkepension må begränsas till fall, där äktenskapet varat viss tid och ingåtts, innan den försäkrade eller pensionerade uppnått viss ålder eller blivit invalid.

4. Rätt till pension må förvägras, om vid tidpunkten för den försäkrades eller pensionerades död äktenskapet blivit upplöst eller till skillnad däri blivit dömt genom utslag, enligt vilket hustrun varit ensam felande.

5. Om flera söka en änkepension, må det belopp, som utbetalas, begränsas så, att det motsvarar en pension.

Artikel 8.

1. Rätt till pension tillkommer barn, som icke överskridit viss ålder, icke understigande 14 år.

2. Rätt till pension för barn efter försäkrad eller pensionerad moder må dock göras beroende av att modern bidragit till barnets underhåll eller att hon vid sin död varit änka.

3. Den nationella lagstiftningen skall angiva de fall, då ett utomäktenskapligt barn skall vara berättigat till pension.

Artikel 9.

1. Pensionen skall beräknas med eller utan hänsyn till den tid, försäkringen varat, och utgå med en bestämd summa, viss procent av den lön, som beaktats i försäkringsavseende, eller en summa, som växlar efter beloppet av erlagda avgifter.

2. Då pensionen växlar med hänsyn till den tid, försäkringen varat, och pensionsrätten är beroende av viss väntetid, skall pensionen, såvida ej visst minimibelopp är utfäst, inbegripa en bestämd summa eller del, som icke är beroende av den tid, försäkringen varat; då pensionsrätten icke är beroende av viss väntetid, må ett utfäst minimibelopp kunna föreskrivas.

3. Då avgifterna avpassas efter lönen, skall den lön, som legat till grund för beräknandet av avgifterna, även läggas till grund för beräknandet av pensionen, vare sig denna växlar i förhållande till den tid, försäkringen varat, eller icke.

Artikel 10.

Försäkringsinrättningarna skola under villkor, som bestämmas av den nationella lagstiftningen, vara bemyndigade att låta personer, som på grund av invaliditet uppbära pension eller kunna göra anspråk därpå, komma i åtnjutande av naturaprestationer, avsedda att förebygga, fördröja, lindra eller häva invaliditeten.

Artikel 11.

1. Rätten till prestationer må kunna helt eller delvis förverkas eller suspenderas,

a) om dödsfallet framkallats genom brottslig handling eller avsiktlig förseelse av den försäkrade eller person, som skulle kunna bliva berättigad till efterlevandepension;

b) om den försäkrade eller person, som skulle kunna bliva berättigad till efterlevandepension, handlat bedrägligt gentemot försäkringsinrättningen.

2. Pensionen må helt eller delvis suspenderas för tid, då vederbörande

a) helt underhålles på allmän bekostnad eller av en inrättning för socialförsäkring;

b) utan giltig orsak vägrar att iakttaga läkares föreskrifter eller meddelade instruktioner rörande invaliders uppträdande eller med vilja och utan tillstånd undandrager sig försäkringsinrättningens kontroll;

c) åtnjuter annan periodisk kontant prestation på grund av lag angående obligatorisk socialförsäkring, pension eller ersättning för olycksfall i arbete eller yrkessjukdom;

d) efter att hava erhållit änkepension utan förbehåll rörande ålder eller invaliditet sammanlever med en man såsom dennes hustru;

e) är pensionsberättigad på grund av ett särskilt försäkringssystem för anställda men åtnjuter lön, som överstiger visst belopp.

Artikel 12.

1. De försäkrade och deras arbetsgivare skola bidraga till anskaffande av försäkringens tillgångar.

2. Den nationella lagstiftningen må från skyldigheten att erlägga avgifter fritaga

a) lärlingar och unga arbetare under viss ålder;

b) arbetare, vilka icke erhålla kontant lön eller vilkas lön är mycket låg.

3. Bidragsplikt för arbetsgivarna behöver likväl icke föreskrivas i sådan lagstiftning rörande nationell försäkring, vars tillämpningsområde icke är begränsat till löntagare.

4. Offentlig myndighet skall bidraga till anskaffandet av tillgångar eller prestationer för försäkring, som upprättats till förmån för löntagare i allmänhet eller arbetare.

5. Nationell lagstiftning, som vid tiden för antagandet av denna konvention icke kräver erläggande av avgifter från de försäkrade, må kunna fortfara att icke kräva dylika avgifter.

Artikel 13.

1. Försäkringen skall handhavas av inrättningar, som upprättats av offentlig myndighet och icke fullfölja något vinstsyfte, eller ock av statens försäkringsfonder.

2. Den nationella lagstiftningen må likväl anförtro försäkringens handhavande åt inrättningar, som upprättats på initiativ av vederbörande parter eller deras sammanslutningar och vederbörligen godkänts av offentlig myndighet.

3. Försäkringsinrättningarnas och statens försäkringsfonders tillgångar skola förvaltas avskilda från allmänna medel.

4. Representanter för de försäkrade skola deltaga i förvaltningen av försäkringsinrättningarna under villkor, som bestämmas av den nationella lagstiftningen, vilken jämväl må meddela bestämmelser rörande deltagande av representanter för arbetsgivarna och offentlig myndighet.

5. De självstyrda försäkringsinrättningarna skola stå under administrativ och finansiell kontroll av offentlig myndighet.

Artikel 14.

1. Besvärsrätt skall tillkomma den avlidne försäkrades eller pensionerades efterlevande i fall av tvist angående prestationer.

2. Dylika tvister skola prövas av särskilda domstolar, vari sitta domare, till yrket domare eller icke, vilka äro särskilt förtrogna med försäkringens syften eller vid sin sida hava bisittare, valda bland de försäkrade och deras arbetsgivare.

3. I fall av tvist rörande försäkringsplikt eller storleken av avgifter skall besvärsrätt tillkomma löntagaren och, där bidrag skall lämnas av arbetsgivaren, jämväl denne.

Artikel 15.

1. Utländska löntagare skola vara underkastade försäkrings- och avgiftsplikt under samma villkor som landets medborgare.

2. Försäkrade utlänningar och deras rättsinnehavare skola under samma villkor som landets medborgare äga rätt till prestationer, härrörande från de avgifter, som gottskrivits dem.

3. Försäkrade eller pensionerade utlänningars rättsinnehavare skola, om de äro undersåtar i en medlemsstat, som är bunden av denna konvention och vars lagstiftning följaktligen föreskriver finansiellt bidrag av staten till anskaffandet av tillgångar eller prestationer för försäkringen enligt artikel 12, även vara berättigade till pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, vilka bestridas med allmänna medel.

4. Den nationella lagstiftningen kan emellertid åt landets medborgare förbehålla rätten till pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, vilka bestridas med allmänna medel och uteslutande tillkomma sådana försäkrades rättsinnehavare, som överskridit viss ålder vid tiden för den obligatoriska försäkringslagstiftningens ikraftträdande.

5. Eventuellt föreskrivna restriktioner i fall av vistelse utomlands skola icke äga tillämpning å pensionerade, vilka äro undersåtar i medlemsstat, bunden av denna konvention, och vilka äro bosatta å dylik medlems territorium, i vidare mån än de äga tillämpning å undersåtar i det land, där pensionen förvärvats. Pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, härrörande från allmänna medel, behöva dock icke utbetalas.

Artikel 16.

1. Försäkring för löntagare skall regleras av den lag, som är gällande å löntagarens arbetsställe.

2. Från denna bestämmelse kan för åstadkommande av kontinuitet i försäkringen göras undantag genom överenskommelse mellan vederbörande medlemmar.

Artikel 17.

Varje medlem må meddela särskilda bestämmelser rörande arbetare i gränstrakter, vilka arbetare hava sitt arbetsställe å medlemmens territorium men sitt hemvist utomlands.

Artikel 18.

I länder, vilka icke hava obligatorisk dödsfallsförsäkring vid den tidpunkt, då denna konvention först träder i kraft, skall varje då förefintligt avgiftsfritt pensionssystem anses uppfylla denna konventions fordringar, om det garanterar en individuell rätt till pension under villkor, som angivas i artiklarna 19—25 här nedan.

Artikel 19.

1. Rätt till pension tillkommer

a) änkor, som icke ingått nytt gifte och hava minst två barn att försörja;

b) föräldralösa barn.

2. Den nationella lagstiftningen skall angiva

a) de fall då ett utomäktenskapligt barn skall berättiga till änkepension;

b) den ålder, intill vilken ett barn skall berättiga till änkepension eller äga rätt till pension i sin egenskap av föräldralöst; denna ålder må dock ej understiga 14 år.

Artikel 20.

1. Rätten till änkepension må göras beroende av

a) att den avlidne maken haft hemvist å medlemmens territorium under en tidrymd närmast före dödsfallet;

b) att änkan ägt dylikt hemvist under en tidrymd närmast före framställandet av krav på pension.

2. Rätten till pension åt föräldralös må göras beroende av att den senast avlidna av föräldrarna haft hemvist å medlemmens territorium under en tidrymd närmast före dödsfallet.

3. Den tidrymd, under vilken änka eller avliden fader eller moder skall hava haft hemvist å medlemmens territorium, skall fastställas i den nationella lagstiftningen men får icke överstiga fem år.

Artikel 21.

1. Rätt till änkepension eller pension åt föräldralös skall tillerkännas varje sökande, vilkens årliga inkomster, tillsammans med de inkomster, som tillhöra barn eller föräldralösa, gentemot vilka sökanden har försörjningsplikt, icke överstiga en gräns, som skall fastställas i den nationella lagstiftningen med vederbörlig hänsyn tagen till levnadskostnadsminimum.

2. Vid beräknandet av vederbörandes inkomster skola undantagas tillgångar intill ett belopp, som skall bestämmas av den nationella lagstiftningen.

Artikel 22.

Pensionen skall utgöra ett belopp, som tillsammans med övriga inkomster, utom de undantagna, räcker att täcka åtminstone den pensionerades väsentliga behov.

Artikel 23.

1. Besvärsrätt skall tillkomma sökande i varje tvist om utbekommande av pension eller dennas storlek.

2. Besvären skola prövas av annan myndighet än den, som meddelat beslut i första instans.

Artikel 24.

1. Utländska änkor och föräldralösa, vilka äro medborgare i medlemsstat, bunden av denna konvention, skola äga rätt till pension på samma villkor som landets egna medborgare.

2. Den nationella lagstiftningen må dock göra beviljandet av pension åt utlänning beroende av att denne haft hemvist å medlemmens territorium under en tid, som högst med fem år må överstiga den tid, som föreskrives i artikel 20.

Artikel 25.

1. Rätten till pension må kunna helt eller delvis förverkas eller suspenderas, om änkan eller den person, som åtagit sig ansvaret för den föräldralöses underhåll, erhållit eller sökt erhålla pension genom bedrägeri.

2. Pension må helt eller delvis suspenderas under tid, då vederbörande helt underhålles på allmän bekostnad.

Artikel 26.

Frånsett bestämmelserna i artikel 15 moment 5 har denna konvention icke avseende å vidmakthållandet av rätt till pension i fall av hemvist utomlands.

Artikel 27.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola, i enlighet med bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen, delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och av honom registreras.

Artikel 28.

Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats hos sekretariatet.

Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer blivit registrerade av generalsekreteraren.

Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader från den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 29.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen registrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds

generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem registreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

Artikel 30.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare för registrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats hos sekretariatet.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående stycke nämnda tioårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av tio år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje tioårsperiod.

Artikel 31.

Vid utgången av varje tidrymd av tio år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall internationella arbetsbyråns styrelse förelägga generalkonferensen en redogörelse för tillämpningen av denna konvention och taga under övervägande, huruvida det finnes anledning att uppföra frågan om dess revision helt eller delvis på konferensens dagordning.

Artikel 32.

I fall konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision helt eller delvis av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft, medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, oberoende av vad i artikel 30 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 33.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

Förslag till konvention angående obligatorisk dödsfallsförsäkring för löntagare i jordbruksföretag.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1933 till sitt sjuttonde sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående obligatorisk dödsfallsförsäkring, vilken fråga innefattas i andra punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager denna, den tjugonionde dagen i juni år ettusen niohundra trettiotre efterföljande förslag till konvention att ratificeras av internationella arbetsorganisationens medlemmar jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

Artikel 1.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att inrätta eller bibehålla ett system av obligatorisk dödsfallsförsäkring med villkor, som äro minst likvärdiga med dem, vilka angivas i denna konvention.

Artikel 2.

1. Den obligatoriska dödsfallsförsäkringen skall äga tillämpning å arbetare, anställda och lärlingar i jordbruksföretag samt å tjänstefolk, anställt i hushållet hos arbetsgivare inom jordbruket.

2. Varje medlem må dock i sin nationella lagstiftning stadga de undantag han finner erforderliga beträffande

a) arbetare, vilkas lön överstiger viss gräns och, för det fall lagstiftningen icke stadgar ett dylikt allmänt undantag, anställda, vilka utöva yrken, som vanligen betraktas såsom fria;

b) arbetare, som icke erhålla lön i penningar;

c) unga arbetare under viss ålder och arbetare, vilka äro för gamla att erhålla försäkring, då de för första gången bliva löntagare;

d) hemarbetare, vilkas arbetsförhållanden icke äro likartade med löntagares i allmänhet;

e) medlemmar av arbetsgivarens familj;

f) arbetare, vilkas anställning på det hela taget och enligt sin natur är av så kort varaktighet, att de icke komma i tillfälle att uppfylla villkoren för erhållande av prestationer, samt personer, som utföra avlönat arbete allenast tillfälligtvis eller såsom bisyssla;

g) arbetare, som äro invalider, och arbetare, som uppbära invaliditets- eller ålderdomspension;

h) pensionerade tjänstemän, som utföra avlönat arbete, och personer, vilka åtnjuta privat inkomst i de fall, då pensionen eller den privata inkomsten är minst lika stor som den i den nationella lagstiftningen föreskrivna invaliditetspensionen;

i) arbetare, vilka under sina studier giva lektioner eller arbeta mot ersättning i syfte att erhålla en utbildning, som skall sätta dem i stånd att utöva ett mot studierna svarande yrke.

3. Från försäkringsplikten kunna vidare undantagas personer, vilkas efterlevande enligt lag, förordning eller särskild anordning skola bliva berättigade till förmåner, som på det hela taget äro minst likvärdiga med de förmåner, som föreskrivas i denna konvention.

Artikel 3.

Den nationella lagstiftningen skall under villkor, som den äger bestämma, berättiga förut obligatoriskt försäkrade personer, vilka icke åtnjuta pension, att frivilligt vidmakthålla sin försäkring eller ock bevara sin rätt genom att för sådant ändamål erlägga en periodisk avgift; vad nu stadgats skall dock icke gälla, där dylik rätt automatiskt upprätthålles eller, i fråga om gift kvinna, möjlighet står öppen för hennes make, som icke är underkastad obligatorisk försäkring, att erhålla frivillig försäkring och därigenom tillförsäkra henne ålderdoms- eller änkepension.

Artikel 4.

1. Utan hinder av bestämmelserna i artikel 5 må rätten till pension göras beroende av en väntetid, som medför erläggande av ett minsta antal avgifter såväl från försäkringens början som under en viss tid omedelbart före riskens förverkligande.

2. Väntetidens längd får icke överstiga 60 månader, 250 veckor eller 1,500 dagar, för vilka avgift erlägges.

3. Då väntetiden medför erläggande av visst antal avgifter under loppet av en bestämd tidrymd omedelbart före riskens förverkligande, skola perioder, för vilka ersättning utgått på grund av tillfällig arbetsoförmåga eller arbetslöshet, i den utsträckning och på de villkor, som fastställas i den nationella lagstiftningen, räknas såsom sådana perioder, för vilka avgift blivit erlagd.

Artikel 5.

1. Försäkrad person, som upphör att vara underkastad försäkringsplikt och icke är berättigad till en prestation, motsvarande de avgifter, vilka gottskrivits honom, bevarar sin på dessa avgifter grundade rätt.

2. Den nationella lagstiftningen må likväl begränsa giltigheten av den på avgifterna grundade rätten till utgången av en tidrymd, som skall räknas från dagen för den obligatoriska försäkringens upphörande och vara antingen växlande eller bestämd.

a) Den växlande tidrymden må icke understiga en tredjedel av det sammanlagda antalet perioder, för vilka avgifter skolat erläggas sedan försäkringens början, med avdrag för de perioder, för vilka avgifter icke blivit erlagda.

b) Den bestämda tidrymden må i intet fall understiga aderton månader, men skall den på avgifterna grundade rätten kunna upphöra vid utgången av nämnda tidrymd, såvida icke ett i den nationella lagstiftningen förskrivet minsta antal avgifter dessförinnan gottskrivits den försäkrade på grund av obligatorisk eller fortsatt frivillig försäkring.

Artikel 6.

Dödsfallsförsäkring skall medföra rätt till pension åtminstone för den avlidne försäkrades eller pensionerades icke omgifta änka och efterlevande barn.

Artikel 7.

1. Rätt till änkepension må förbehållas änkor, vilka överskridit viss ålder eller drabbats av invaliditet.

2. Bestämmelserna i moment 1 skola icke äga tillämpning beträffande särskilda försäkringssystem för anställda.

3. Rätt till änkepension må begränsas till fall, där äktenskapet varat viss tid och ingåtts, innan den försäkrade eller pensionerade uppnått viss ålder eller blivit invalid.

4. Rätt till pension må förvägras, om vid tidpunkten för den försäkrades eller pensionerades död äktenskapet blivit upplöst eller till skillnad däri blivit dömt genom utslag, enligt vilket hustrun varit ensam felande.

5. Om flera söka en änkepension, må det belopp, som utbetalas, begränsas så, att det motsvarar en pension.

Artikel 8.

1. Rätt till pension tillkommer barn, som icke överskridit viss ålder, icke understigande 14 år.

2. Rätt till pension för barn efter försäkrad eller pensionerad moder må dock göras beroende av, att modern bidragit till barnets underhåll eller att hon vid sin död varit änka.

3. Den nationella lagstiftningen skall angiva de fall, då ett utomäktenskapligt barn skall vara berättigat till pension.

Artikel 9.

1. Pensionen skall beräknas med eller utan hänsyn till den tid, försäkringen varat, och utgå med en bestämd summa, viss procent av den lön, som beaktats i försäkringsavseende, eller en summa, som växlar efter beloppet av erlagda avgifter.

2. Då pensionen växlar med hänsyn till den tid, försäkringen varat, och pensionsrätten är beroende av viss väntetid, skall pensionen, såvida ej visst minimibelopp är utfäst, inbegripa en bestämd summa eller del, som icke är beroende av den tid, försäkringen varat; då pensionsrätten icke är beroende av viss väntetid, må ett utfäst minimibelopp kunna föreskrivas.

3. Då avgifterna avpassas efter lönen, skall den lön, som legat till grund för beräknandet av avgifterna, även läggas till grund för beräknandet av pensionen, vare sig denna växlar i förhållande till den tid, försäkringen varat, eller icke.

Artikel 10.

Försäkringsinrättningarna skola under villkor, som bestämmas av den nationella lagstiftningen, vara bemyndigade att låta personer, som på grund av invaliditet uppbära pension eller kunna göra anspråk därpå, komma i åtnjutande av naturaprestationer, avsedda att förebygga, fördröja, lindra eller häva invaliditeten.

Artikel 11.

1. Rätten till prestationer må kunna helt eller delvis förverkas eller suspenderas,

a) om dödsfallet framkallats genom brottslig handling eller avsiktlig förseelse av den försäkrade eller person, som skulle kunna bliva berättigad till efterlevandepension;

b) om den försäkrade eller person, som skulle kunna bliva berättigad till efterlevandepension, handlat bedrägligt gent emot försäkringsinrättningen.

2. Pensionen må helt eller delvis suspenderas för tid, då vederbörande

a) helt underhålles på allmän bekostnad eller av en inrättning för socialförsäkring;

b) utan giltig orsak vägrar att iakttaga läkares föreskrifter eller meddelade instruktioner rörande invaliders uppträdande eller med vilja och utan tillstånd undandrager sig försäkringsinrättningens kontroll;

c) åtnjuter annan periodisk kontant prestation på grund av lag angående obligatorisk socialförsäkring, pension eller ersättning för olycksfall i arbete eller yrkessjukdom;

d) efter att hava erhållit änkepension utan förbehåll rörande ålder eller invaliditet sammanlever med en man såsom dennes hustru;

e) är pensionsberättigad på grund av ett särskilt försäkringssystem för anställda men åtnjuter lön, som överstiger visst belopp.

Artikel 12.

1. De försäkrade och deras arbetsgivare skola bidraga till anskaffande av försäkringens tillgångar.

2. Den nationella lagstiftningen må från skyldigheten att erlägga avgifter fritaga

a) lärlingar och unga arbetare under viss ålder;

b) arbetare, vilka icke erhålla kontant lön eller vilkas lön är mycket låg;

c) arbetare i tjänst hos en arbetsgivare, vilken betalar avgifterna med en summa, som är oberoende av antalet hos honom sysselsatta arbetare.

3. Bidragsplikt för arbetsgivarna behöver likväl icke föreskrivas i sådan lagstiftning rörande nationell försäkring, vars tillämpningsområde icke är begränsat till löntagare.

4. Offentlig myndighet skall bidraga till anskaffandet av tillgångar eller prestationer för försäkring, som upprättats till förmån för löntagare i allmänhet eller arbetare.

5. Nationell lagstiftning, som vid tiden för antagandet av denna konvention icke kräver erläggande av avgifter från de försäkrade, må kunna fortfara att icke kräva dylika avgifter.

Artikel 13.

1. Försäkringen skall handhavas av inrättningar, som upprättats av offentlig myndighet och icke fullfölja något vinstsyfte, eller ock av statens försäkringsfonder.

2. Den nationella lagstiftningen må likväl anförtro försäkringens handhavande åt inrättningar, som upprättats på initiativ av vederbörande parter eller deras sammanslutningar och vederbörligen godkänts av offentlig myndighet.

3. Försäkringsinrättningarnas och statens försäkringsfonders tillgångar skola förvaltas avskilda från allmänna medel.

4. Representanter för de försäkrade skola deltaga i förvaltningen av försäkringsinrättningarna under villkor, som bestämmas av den nationella lagstiftningen, vilken jämväl må meddela bestämmelser rörande deltagande av representanter för arbetsgivarna och offentlig myndighet.

5. De självstyrda försäkringsinrättningarna skola stå under administrativ och finansiell kontroll av offentlig myndighet.

Artikel 14.

1. Besvärsrätt skall tillkomma den avlidne försäkrades eller pensionerades efterlevande i fall av tvist angående prestationer.

2. Dylika tvister skola prövas av särskilda domstolar, vari sitta domare, till yrket domare eller icke, vilka äro särskilt förtrogna med försäkringens syften eller vid sin sida hava bisittare, valda bland de försäkrade och deras arbetsgivare.

3. I fall av tvist rörande försäkringsplikt eller storleken av avgifter skall besvärsrätt tillkomma löntagaren och, där bidrag skall lämnas av arbetsgivaren, jämväl denne.

Artikel 15.

1. Utländska löntagare skola vara underkastade försäkrings- och avgiftsplikt under samma villkor som landets medborgare.

2. Försäkrade utlänningar och deras rättsinnehavare skola under samma villkor som landets medborgare äga rätt till prestationer, härrörande från de avgifter, som gottskrivits dem.

3. Försäkrade eller pensionerade utlänningars rättsinnehavare skola, om de äro undersåtar i en medlemsstat, som är bunden av denna konvention och vars lagstiftning följaktligen föreskriver finansiellt bidrag av staten till

anskaffandet av tillgångar eller prestationer för försäkringen enligt artikel 12, även vara berättigade till pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, vilka bestridas med allmänna medel.

Den nationella lagstiftningen kan emellertid åt landets medborgare förbehålla rätten till pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, vilka bestridas med allmänna medel och uteslutande tillkomma sådana försäkrades rättsinnehavare, som överskridit viss ålder vid tiden för den obligatoriska försäkringslagstiftningens ikraftträdande.

5. Eventuellt föreskrivna restriktioner i fall av vistelse utomlands skola icke äga tillämpning å pensionerade, vilka äro undersåtar i medlemsstat, bunden av denna konvention, och vilka äro bosatta å dylik medlems territorium, i vidare mån än de äga tillämpning å undersåtar i det land, där pensionen förvärvats. Pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, härrörande från allmänna medel, behöva dock icke utbetalas.

Artikel 16.

1. Försäkring för löntagare skall regleras av den lag, som är gällande å löntagarens arbetsställe.

2. Från denna bestämmelse kan för åstadkommande av kontinuitet i försäkringen göras undantag genom överenskommelse mellan vederbörande medlemmar.

Artikel 17.

Varje medlem må meddela särskilda bestämmelser rörande arbetare i gränstrakter, vilka arbetare hava sitt arbetsställe å medlemmens territorium men sitt hemvist utomlands.

Artikel 18.

I länder, vilka icke hava obligatorisk dödsfallsförsäkring vid den tidpunkt, då denna konvention först träder i kraft, skall varje då förefintligt avgiftsfritt pensionssystem anses uppfylla denna konventions fordringar, om det garanterar en individuell rätt till pension under villkor, som angivas i artiklarna 19—25 här nedan.

Artikel 19.

1. Rätt till pension tillkommer
   a) änkor, som icke ingått nytt gifte och hava minst två barn att försörja;
   b) föräldralösa barn.
2. Den nationella lagstiftningen skall angiva
   a) de fall då ett utomäktenskapligt barn skall berättiga till änkepension;
   b) den ålder, intill vilken ett barn skall berättiga till änkepension eller äga rätt till pension i sin egenskap av föräldralöst; denna ålder må dock ej understiga 14 år.

Artikel 20.

1. Rätten till änkepension må göras beroende av
   a) att den avlidne maken haft hemvist å medlemmens territorium under en tidrymnd närmast före dödsfallet;
   b) att änkan ägt dylikt hemvist under en tidrymd närmast före framställandet av krav på pension.
2. Rätten till pension åt föräldralös må göras beroende av att den senast avlidna av föräldrarna haft hemvist å medlemmens territorium under en tidrymd närmast före dödsfallet.

3. Den tidrymd, under vilken änka eller avliden fader eller moder skall hava haft hemvist å medlemmens territorium, skall fastställas i den nationella lagstiftningen men får icke överstiga fem år.

Artikel 21.

1. Rätt till änkepension eller pension åt föräldralös skall tillerkännas varje sökande, vilkens årliga inkomster, tillsammans med de inkomster, som tillhöra barn eller föräldralösa, gentemot vilka sökanden har försörjningsplikt, icke överstiga en gräns, som skall fastställas i den nationella lagstiftningen med vederbörlig hänsyn tagen till levnadskostnadsminimum.

2. Vid beräknandet av vederbörandes inkomster skola undantagas inkomster intill ett belopp, som skall bestämmas av den nationella lagstiftningen.

Artikel 22.

Pensionen skall utgöra ett belopp, som tillsammans med övriga inkomster, utom de undantagna, räcker att täcka åtminstone den pensionerades väsentliga behov.

Artikel 23.

1. Besvärsrätt skall tillkomma sökande i varje tvist om utbekommande av pension eller dennas storlek.

2. Besvären skola prövas av annan myndighet än den, som meddelat beslut i första instans.

Artikel 24.

1. Utländska änkor och föräldralösa, vilka äro medborgare i medlemsstat, bunden av denna konvention, skola äga rätt till pension på samma villkor som landets egna medborgare.

2. Den nationella lagstiftningen må dock göra beviljandet av pension åt utlänning beroende av att denne haft hemvist å medlemmens territorium under en tid, som högst med fem år må överstiga den tid, som föreskrives i artikel 20.

Artikel 25.

1. Rätten till pension må kunna helt eller delvis förverkas eller suspenderas, om änkan eller den person, som åtagit sig ansvaret för den föräldralöses underhåll, erhållit eller sökt erhålla pension genom bedrägeri.

2. Pension må helt eller delvis suspenderas under tid, då vederbörande helt underhålles på allmän bekostnad.

Artikel 26.

Frånsett bestämmelserna i artikel 15 moment 5 har denna konvention icke avseende å vidmakthållandet av rätt till pension i fall av hemvist utomlands.

Artikel 27.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola, i enlighet med bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen, delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och av honom registreras.

Artikel 28.

Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats hos sekretariatet.

Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer blivit registrerade av generalsekreteraren.

Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader från den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 29.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen registrerats hos sekreteriatet, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem registreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

Artikel 30.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare för registrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats hos sekretariatet.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående stycke nämnda tioårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av tio år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje tioårsperiod.

Artikel 31.

Vid utgången av varje tidrymd av tio år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall internationella arbetsbyråns styrelse föreläggа generalkonferensen en redogörelse för tillämpningen av denna konvention och taga under övervägande, huruvida det finnes anledning att uppföra frågan om dess revision helt eller delvis på konferensens dagordning.

Artikel 32.

I fall konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision helt eller delvis av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft, medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, oberoende av vad i artikel 30 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 33.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

Rekommendation angående invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkringens allmänna principer.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1933 till sitt sjuttonde sammanträde

samt beslutit antaga vissa förslag angående invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkring, vilken fråga uppförts på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga formen av en rekommendation,

antager denna, den tjugonionde dagen i juni år ettusen niohundra och trettiotre efterföljande rekommendation att underställas internationella arbetsorganisationens medlemmar för att av dem tagas i övervägande med hänsyn till dess förverkligande genom nationell lagstiftning eller på annat sätt jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

Konferensen,

som antagit förslag till konventioner angående ej blott obligatorisk invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkring för löntagare i industriella företag, handelsföretag och fria yrken samt för hemarbetare och tjänstefolk, än även obligatorisk invalididitets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkring för löntagare i jordbruksföretag,

som anser, att dessa förslag till konventioner angiva de minimivillkor, vilka varje system för obligatorisk invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkring från sin början böra motsvara,

som anser det vara önskvärt att fastställa ett antal allmänna principer, vilka erfarenheten visat vara mest ägnade att bidraga till ett rättvist, verksamt och rationellt ordnande av invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkringen,

hemställer, att varje medlem måtte taga följande principer och regler under övervägande:

I. Tillämpningsområde.

1. a) Obligatorisk invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkring för avlönade arbetare bör, utan hänsyn till ålder, kön eller nationalitet, omfatta varje person, som i regel utför avlönat arbete.

b) Då de ekonomiska, sociala och administrativa förhållandena tillåta det, bör den nationella lagstiftningen låta invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkringen jämväl omfatta mindre bemedlade, självständiga arbetare inom industri, handel och jordbruk.

2. Skulle det emellertid anses lämpligt att fastställa en minimiålder för tillträde till försäkringen, bör denna ålder så nära som möjligt ansluta sig till åldern för skolpliktens upphörande och valet av yrke.

3. Fastställande av en maximiålder för tillträde till försäkringen är berättigat allenast ifråga om försäkring, där rätten till pension är beroende av väntetid, och för arbetare, vilka, då de börja att regelmässigt utföra avlönat arbete, äro för gamla att fylla kravet på väntetid före den normala pensionsåldern.

4. Då det finnes lämpligt att (bortsett från den begränsning av lönen, med hänsyn till vilken försäkringen beräknas) fastställa en lönegräns för försäkringsplikten, må icke några andra arbetare uteslutas på denna grund än sådana, vilka, i betraktande av att deras lön avsevärt överstiger den allmänna lönenivån, kunna anses i stånd att på egen hand möta invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsriskerna.

II. Pensioner.

A. Väntetid och försäkringsperioder.

5. Den väntetid, som föreskrives i försäkringssystem, vilka tillförsäkra varje pensionerad en pension till fast belopp eller växlande efter den lön,

som beaktats i försäkringsavseende, bör begränsas till en avgiftsperiod, som icke är längre än vad som är strängt nödvändigt till förhindrande av anslutning i spekulativt syfte och till åstadkommande av viss täckning för tillförsäkrade förmåner.

6. Väntetiden för erhållande av rätt till invaliditets- eller efterlevandepension bör i intet fall överstiga 60 månader eller 250 veckor eller 1,500 dagar, för vilka avgift erlägges; väntetiden för erhållande av rätt till ålderdomspension bör icke överstiga det dubbla av nämnda maximum.

7. Perioder av tillfällig förvärvsoförmåga till följd av sjukdom, perioder, då en arbeterska icke kan användas till arbete på grund av moderskap, och perioder av ofrivillig arbetslöshet böra inom gränser, som böra fastställas, tagas i betraktande vid väntetidens beräknande och detta, även om inga avgifter betalas från sjuk- eller moderskapsförsäkringens sida eller av en arbetslöshetskassa.

8. a) Försäkringssystem, som begränsa giltigheten av de på grund av erlagda avgifter förvärvade rättigheterna, böra garantera vidmakthållandet av dessa rättigheter under en tid av minst 18 månader från den senaste avgiftsbetalningen, vilken tid skall förlängas vid försäkring, där avgifterna beräknas efter lönen, med minst en tredjedel av den tid, för vilken avgifter skolat erläggas sedan försäkringens början, minskad med den tid, för vilken avgifter icke blivit betalda. Vid beräknandet av denna tid bör hänsyn icke tagas till tid, under vilken den försäkrade varit oförmögen till förvärv till följd av sjukdom, icke kunnat användas till arbete på grund av moderskap, varit ofrivilligt arbetslös eller fullgjort militärtjänst.

b) Ett ytterligare vidmakthållande av genom avgifter förvärvade rättigheter må göras beroende av ett återupptagande av avgiftsbetalning på grund av obligatorisk försäkring eller fortsatt frivillig försäkring eller erläggande av en måttlig avgift för ändamålet; och skall ifråga om försäkringssystem, där avgifterna beräknas efter lönen och pensionerna fastställas med hänsyn till den tid, under vilken försäkringen varat, återupptagandet av avgiftsbetalning bidraga till att öka värdet av den rätt, som håller på att förvärvas.

9. Förut försäkrad person bör äga möjlighet att återförvärva förlorade rättigheter genom erläggande av ett visst antal avgifter på grund av obligatorisk försäkring eller fortsatt frivillig försäkring; då pensionens belopp växlar i förhållande till antalet eller storleken av de avgifter, vilka gottskrivits den försäkrade, bör likväl det föreskrivna antalet avgifter understiga det antal, som föreskrives för den ursprungliga väntetiden.

10. De belopp, som erfordras för vidmakthållande av rättigheter, som hålla på att förvärvas av försäkrade, vilka under längre tid äro arbetslösa, böra — i betraktande av omöjligheten att lägga bestridandet därav enbart på de i arbete varande försäkrade — åstadkommas med finansiellt bistånd av offentlig myndighet; samma princip bör gälla i fråga om betalningar, avsedda att stärka och förbättra dylika arbetslösas rättigheter.

B. Ålderdomspension.

11. För försäkringssystem, som stadga högre pensionsålder än 60 år, rekommenderas såsom ett medel att bereda lättnad åt arbetsmarknaden och förverkliga arbetarens rätt till vila på gamla dagar att, såvida landets demografiska, ekonomiska och finansiella förhållanden tillåta det, nedsätta pensionsåldern till 60 år, där så finnes erforderligt, i etapper.

12. Försäkrade, som under ett större antal år utövat ett särskilt mödosamt eller ohälsosamt yrke, böra medgivas att göra sina rättigheter till pension gällande vid en mindre framskriden ålder än arbetare i andra yrken.

13. a) För att tillförsäkra arbetarna en från umbäranden fri ålderdom bör pensionen täcka de väsentliga levnadsbehoven. Den pension, som beredes varje pensionerad, som uppfyllt fordringarna på viss väntetid, bör följaktligen fastställas med vederbörlig hänsyn tagen till levnadskostnaderna.

b) I försäkringssystem, där avgifterna äro avpassade efter lönen, böra försäkrade, som gottskrivits avgifter, motsvarande den normala omfattningen av aktivt yrkesliv, tillerkännas en pension, som står i skäligt förhållande till deras sociala ställning under perioden av yrkesmässig verksamhet. Med hänsyn härtill bör den pension, som beredes försäkrade, vilka under 30 år fullgjort sin avgiftsplikt, icke understiga hälften av den lön, som beaktats i försäkringsavseende, från försäkringens början eller under loppet av en viss tidrymd, omedelbart föregående pensionens tillerkännande.

14. Ett tillägg bör tilldelas den pensionerade:

a) för varje barn, som han har att försörja och är i skolåldern eller under 17 år och fullföljer sin allmänna eller yrkesutbildning eller som till följd av vanförhet icke är i stånd att försörja sig självt.

b) då hans hustru är åldrig eller vanför men icke på grund därav själv är berättigad till pension.

15. Pensionerad, som har behov av ständig hjälp av annan person, bör åtnjuta särskilt tillägg.

C. Invaliditetspension.

16. a) Pension bör tillerkännas försäkrad, som till följd av sjukdom eller vanförhet är ur stånd att förskaffa sig en avsevärd inkomst genom arbete, motsvarande hans krafter, förmåga och utbildning; såsom avsevärd må icke anses en inkomst, som understiger en tredjedel av den vanliga lönen för en frisk arbetare med liknande utbildning och villkor.

b) I fråga om särskilda slag av försäkringssystem, inrättade till förmån för arbetare eller anställda inom vissa yrken, bör dock nedsättningen av arbetsförmågan beräknas uteslutande med hänsyn till det dittills utövade yrket eller ett liknande yrke.

17. a) För att fylla sin uppgift bör försäkringen garantera varje försäkrad, som blivit invalid efter tilländalupen väntetid, en pension, som täcker de väsentliga levnadsbehoven. Den minimipension, som garanteras varje pensionerad, bör följaktligen fastställas med vederbörlig hänsyn tagen till levnadskostnaderna.

b) I försäkringssystem, där den garanterade minimipensionen fastställes i visst förhållande till den lön, som beaktats i försäkringsavseende, bör ifrågavarande minimum icke understiga 40 procent av nämnda lönedel. Samma resultat bör eftersträvas beträffande försäkringssystem, där pensionen innefattar en fast och för varje pensionerad lika del och en del, som växlar i förhållande till antalet och storleken av de för hans räkning erlagda avgifterna.

18. Ett tillägg bör tilldelas den försäkrade för varje barn, som han har att försörja och är i skolåldern eller under 17 år och fullföljer sin allmänna eller yrkesutbildning eller som till följd av vanförhet är ur stånd att försörja sig självt.

19. Pensionerad, som har behov av ständig hjälp av annan person, bör åtnjuta särskilt tillägg.

D. Efterlevandepension.

20. a) Änka efter pensionerad eller försäkrad person, som avlidit efter tilländalupen väntetid, bör äga rätt uppbära pension, så länge hon icke ingår nytt gifte.

b) Om tillerkännandet av pension är beroende av andra villkor, bör pension likväl tilldelas änkor, vilka till följd av ålder eller invaliditet äro urståndsatta att förtjäna sitt uppehälle eller vilka ha att försörja ett barn, som är i skolåldern eller under 17 år och fullföljer sin allmänna eller yrkesutbildning.

21. Pension bör även utgå till änkling, som är invalid och till följd därav varit för sitt uppehälle beroende av försäkrad hustru, som avlidit efter tilländalupen väntetid.

22. a) Pensionen bör tillförsäkra änka (änkling som är invalid) ett betydande bidrag till täckande av de väsentliga levnadsbehoven. Huru beräknandet härav än sker, bör pensionens minimibelopp bestämmas med vederbörlig hänsyn tagen till levnadskostnaderna.

b) I försäkringssystem, där avgifterna äro avpassade efter den avlidnes lön, bör pensionen till änka (änkling som är invalid) icke understiga hälften av den pension, till vilken den avlidne hade eller skulle haft rätt, om han vid tidpunkten för sin död erhållit invaliditets- eller ålderdomspension. För det fall dylika system fastställa de efterlevandes rätt oberoende av storleken av den pension, till vilken den avlidne hade eller skulle haft rätt, bör likväl pensionen till änka (änkling som är invalid) icke understiga 20 procent av den avlidnes lön, som beaktats i försäkringsavseende sedan försäkringens början eller under loppet av en bestämd period omedelbart föregående hans död.

23. a) Varje barn i skolåldern, vars försörjning ålegat pensionerad eller försäkrad person, som avlidit efter tilländalupen väntetid, bör äga rätt till barnpension; denna skall utgå till dess barnet uppnår 17 år, om detsamma fullföljer sin allmänna eller yrkesutbildning, och även därefter, om det till följd av vanförhet är ur stånd att självt försörja sig.

b) Barnpension kan lämnas i form av tillägg till den till barnets moder utgående änkepensionen.

24. a) Den minimipension, som garanteras varje barn, bör utgöra ett betydande bidrag till kostnaderna för barnets underhåll och uppfostran; ifrågavarande minimum bör vara högre i fall barnet är både fader- och moderlöst.

b) I försäkringssystem, där avgifterna äro avpassade efter den avlidnes lön, bör barnpensionen icke understiga en fjärdedel eller, beträffande fader- och moderlöst barn, hälften av den pension, till vilken den avlidne hade eller skulle haft rätt, om han vid tidpunkten för sin död erhållit invaliditets- eller ålderdomspension. För det fall dylika system fastställa de efterlevandes rätt oberoende av storleken av den pension, till vilken den avlidne hade eller skulle haft rätt, bör likväl barnpensionen icke understiga 10 procent eller, beträffande fader- och moderlöst barn, 20 procent av den avlidnes lön, som beaktats i försäkringsavseende sedan försäkringens början eller under loppet av en bestämd period omedelbart föregående hans död.

25. Om det befinnes lämpligt att fastställa ett maximum för det sammanlagda beloppet av efterlevandepensioner, vilka skola kunna beviljas med hänsyn till en avliden person, bör detta maximum, där efterlevandepensionerna avpassas efter den avlidnes pension, icke understiga det pensionsbelopp med däri inräknade förhöjningar för försörjningsplikt gentemot familj, vartill den döde hade eller skulle haft rätt, och, där efterlevandepensionerna avpassas efter den avlidnes lön, hälften av den avlidnes lön, som beaktats i avseende å hans försäkring.

26. Efterlevande, vilka icke kunna tillerkännas pension, enär villkoren därför icke blivit uppfyllda, böra (förutsatt att ett minimiantal avgifter gott-

skrivits den döde) tilldelas ett engångsbelopp, som sätter dem i stånd att anpassa sig efter den förändring i deras levnadsförhållanden, som förorsakats genom familjeöverhuvudets död.

27. I länder, där begravningskostnaderna icke enligt lag eller sedvänja täckas av annan försäkring, särskilt sjukförsäkring, bör dödsfallsförsäkringen vid den försäkrades död medföra rätt till ersättning för skäliga begravningskostnader.

E. Bestämmelser rörande suspension eller nedsättning av pensioner.

28. Då suspension eller nedsättning av invaliditets-, ålderdoms- eller efterlevandepension föreskrives i händelse av konkurrens med pensioner, vilka förvärvas på grund av annat socialförsäkringssystem eller system för pensioner eller ersättning för olycksfall i arbete eller yrkessjukdomar, böra bestämmelserna om suspension eller nedsättning möjliggöra för den pensionerade att helt komma i åtnjutande av den högsta pensionen, och bör han under alla förhållanden erhålla den del av invaliditets-, ålderdoms- eller efterlevandepensionen, som motsvarar hans egna bidrag.

29. Då en invaliditets- eller ålderdomspension suspenderas av annan orsak än konkurrens med annan pension, bör den familj, vars försörjning ålegat den person, för vilken pensionen indrages, tilldelas ett underhållsbidrag, motsvarande hela pensionen eller en del därav.

III. Tillgångar.

30. a) Försäkringens tillgångar böra anskaffas genom bidrag från de försäkrade och deras arbetsgivare.

b) Offentlig myndighet bör giva finansiellt stöd åt försäkringen.

31. Den försäkrades bidrag bör i princip icke överstiga bidraget från hans arbetsgivare.

32. Arbetsgivaren bör svara för hela eller större delen av de sammanlagda bidragen beträffande arbetare, vilka endast erhålla ersättning in natura, samt hemarbetare och lärlingar, vilkas lön icke överstiger visst belopp.

33. Staten bör svara för bidragen under tider av obligatorisk militärtjänstgöring, som fullgöres av personer, vilka voro försäkrade före sitt inträde i nämnda tjänstgöring.

IV. Administration.

34. Den nationella lagstiftningen bör föreskriva, att försäkrade kvinnor bliva rättvist representerade i invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkringens förvaltande organ.

Stockholm 1934. K. L. Beckmans Boktr.